

KOMISIJAS ĪSTENOŠANAS REGULA (ES) 2019/947
(2019. gada 24. maijs)
par bezpilota gaisa kuģu ekspluatācijas noteikumiem un procedūrām
(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes 2018. gada 4. jūlija Regulu (ES) 2018/1139 par kopīgiem noteikumiem civilās aviācijas jomā un ar ko izveido Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūru, un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 2111/2005, (EK) Nr. 1008/2008, (ES) Nr. 996/2010, (ES) Nr. 376/2014 un Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/30/ES un 2014/53/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 216/2008 un (EK) Nr. 552/2004 un Padomes Regulu (EEK) Nr. 3922/91 ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 57. pantu,

tā kā:

- (1) Bezpilota gaisa kuģi neatkarīgi no to masas var veikt lidojumus tajā pašā Eiropas vienotajā gaisa telpā, kur lidojumus veic pilotējami gaisa kuģi – vai tie būtu lidmašīnas vai helikopteri.
- (2) Tāpat kā pilotējamā aviācijā arī uz bezpilota gaisa kuģu un bezpilota gaisa kuģu sistēmu (UAS) ekspluatantiem, tostarp tālvadības pilotiem, kā arī uz šādu bezpilota gaisa kuģu un bezpilota gaisa kuģu sistēmu operācijām būtu jāattiecinā vienādas prasības par noteikumu un procedūru īstenošanu un ievērošanu.
- (3) Ņemot vērā UAS operāciju specifiku, šādām operācijām vajadzētu būt tikpat drošām kā pilotējamās aviācijas operācijām.
- (4) Ar bezpilota gaisa kuģiem saistītās tehnoloģijas sniedz plašas ekspluatācijas iespējas. Būtu jānosaka prasības attiecībā uz lidojumderīgumu, organizācijām, UAS ekspluatācijā iesaistītajām personām un bezpilota gaisa kuģu ekspluatāciju, lai garantētu drošību cilvēkiem uz zemes un citiem gaisa telpas izmantotājiem bezpilota gaisa kuģa ekspluatēšanas laikā.
- (5) Noteikumiem un procedūrām, ko piemēro UAS operācijām, vajadzētu būt samērīgiem attiecībā pret konkrētās operācijas vai darbības risku un pielāgotiem attiecīgo bezpilota gaisa kuģu darbības raksturlielumiem un ekspluatācijas teritorijas raksturlielumiem, piemēram, iedzīvotāju blīvumam, virsmas raksturlielumiem un ēku esībai.
- (6) Lai noteiktu trīs operāciju kategorijas, proti, “atklātās”, “īpašās” un “sertificētās” operācijas, būtu jāizmanto riska līmeņa kritēriji, kā arī citi kritēriji.
- (7) UAS operācijām būtu jāpiemēro samērīgas risku mazināšanas prasības, kas atbilst saistītā riska līmenim, attiecīgo bezpilota gaisa kuģu darbības raksturlielumiem un ekspluatācijas teritorijas raksturlielumiem.
- (8) Operācijām, kas ietilpst “atklāto” operāciju kategorijā, kurā būtu jāiekļauj operācijas ar viszemākajiem riskiem, nedrīkstētu pieprasīt UAS, kam piemēro aeronavigācijas atbilstības standarta procedūras, bet tās būtu jāveic, izmantojot UAS klases, kas definētas Komisijas Deleģētajā regulā (ES) 2019/945 ⁽²⁾.
- (9) “Īpašo” operāciju kategorijā vajadzētu būt iekļautām citu veidu operācijām, kuras rada augstākus riskus un par kurām jāveic visaptverošs riska novērtējums, lai norādītu, kādas prasības ir nepieciešamas ekspluatācijas drošuma uzturēšanai.

⁽¹⁾ OV L 212, 22.8.2018., 1. lpp.

⁽²⁾ Komisijas 2019. gada 12. marta Deleģētā regula (ES) 2019/945 par bezpilota gaisa kuģu sistēmām un trešo valstu bezpilota gaisa kuģu sistēmu ekspluatantiem (skatīt šā Oficiālā Vēstneša 1. lpp.).

- (10) Eksploatantu deklarāciju sistēmai būtu jāveicina šīs regulas īstenošana tādu zema riska operāciju gadījumā, ko veic "īpašo" operāciju kategorijā, attiecībā uz kuru ir noteikts standarta scenārijs ar sīki izstrādātiem riska mazināšanas pasākumiem.
- (11) "Sertificēto" operāciju kategorijai principā būtu jāpiemēro noteikumi par eksploatanta sertifikāciju un tālvadības pilotu sertifikāciju papildus gaisa kuģu sertifikācijai, ko veic atbilstoši Deleģētajai regulai (ES) 2019/945.
- (12) Arī attiecībā uz "īpašo" operāciju kategoriju varētu noteikt prasību – kas jau ir obligāta "sertificēto" operāciju kategorijai – par sertifikātu, ko kompetentās iestādes izdod attiecībā uz bezpilota gaisa kuģa eksploatāciju, kā arī darbiniekiem, tostarp tālvadības pilotiem, un organizācijām, kas iesaistītas minētajās darbībās, vai gaisa kuģiem atbilstoši Deleģētajai regulai (ES) 2019/945.
- (13) Būtu jānosaka noteikumi un procedūras bezpilota gaisa kuģu marķēšanai un identifikācijai un bezpilota gaisa kuģu vai sertificētu bezpilota gaisa kuģu eksploatantu reģistrācijai.
- (14) Bezpilota gaisa kuģu eksploatanti būtu jāreģistrē, ja tie ekspluatē bezpilota gaisa kuģi, kurš sadursmes gadījumā var pārnest uz cilvēku kinētisko enerģiju, kas pārsniedz 80 džoulus, vai kura eksploatācija rada riskus privātamam, personas datu aizsardzībai, drošībai vai videi.
- (15) Pētījumos ir pierādīts, ka bezpilota gaisa kuģi, kuru pacelšanās masa ir 250 g vai lielāka, radītu riskus drošībai, tāpēc būtu jānosaka prasība šādu bezpilota gaisa kuģu UAS eksploatantiem reģistrēties, ja tie ekspluatē minētos gaisa kuģus "atklāto" operāciju kategorijā.
- (16) Ņemot vērā riskus privātamam un personas datu aizsardzībai, bezpilota gaisa kuģu eksploatantiem būtu jāreģistrējas, ja tie ekspluatē bezpilota gaisa kuģi, kas aprīkots ar sensoru, kurš spēj nolasīt personas datus. Tomēr šī prasība nebūtu jāattiecinā uz gadījumu, kad bezpilota gaisa kuģi uzskata par rotallietu Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2009/48/EK ⁽³⁾ par rotallietu drošumu nozīmē.
- (17) Informācija par sertificētu bezpilota gaisa kuģu reģistrāciju un par tādu bezpilota gaisa kuģu eksploatantu reģistrāciju, kuriem piemēro reģistrācijas prasību, būtu jāsauglabā digitālās, saskaņotās, sadarbībasveidīgās valsts reģistrācijas sistēmās, kas ļauj kompetentajām iestādēm piekļūt šādai informācijai un apmainīties ar to. Šajā regulā paredzētie valsts reģistru sadarbības nodrošināšanas mehānismi būtu jāīsteno, neskarot noteikumus, kas piemērojami nākotnes reģistrācijai, kurš minēts Regulas (ES) 2018/1139 74. pantā.
- (18) Saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1139 56. panta 8. punktu minētā regula neskar iespēju dalībvalstīm paredzēt valsts noteikumus, lai bezpilota gaisa kuģu eksploatācijai piemērotu konkrētus nosacījumus tādu iemeslu dēļ, kas neietilpst Regulas (ES) 2018/1139 darbības jomā, tostarp sabiedriskās drošības dēļ vai privātuma un personas datu aizsardzības dēļ saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.
- (19) Valsts reģistrācijas sistēmām būtu jāatbilst piemērojamām Savienības un valsts tiesībām par privātumu un personas datu apstrādi, un minētajās reģistrācijas sistēmās glabātajai informācijai vajadzētu būt viegli pieejamai ⁽⁴⁾.
- (20) UAS eksploatantiem un tālvadības pilotiem būtu jānodrošina, ka tie pienācīgi pārzina piemērojamos Savienības un valsts noteikumus, kas saistīti ar plānotajām operācijām, jo īpaši attiecībā uz drošumu, privātumu, datu aizsardzību, atbildību, apdrošināšanu, drošību un vides aizsardzību.
- (21) Dažas teritorijas, piemēram, slimnīcas, cilvēku pulcēšanās vietas, ietaises un būves, tādas kā brīvības atņemšanas iestādes vai rūpnīcas, visaugstākā līmeņa un augsta līmeņa valdības iestādes, dabas liegumi vai konkrēti transporta infrastruktūras objekti, var būt īpaši jutīgas pret dažiem vai visiem UAS operāciju veidiem. Minētais nedrīkstētu skart iespēju dalībvalstīm paredzēt valsts noteikumus, lai bezpilota gaisa kuģu eksploatācijai piemērotu konkrētus nosacījumus tādu iemeslu dēļ, kas neietilpst šīs regulas darbības jomā, tostarp vides aizsardzības, sabiedriskās drošības dēļ vai privātuma un personas datu aizsardzības dēļ saskaņā ar Savienības tiesību aktiem.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 18. jūnija Direktīva 2009/48/EK par rotallietu drošumu (OV L 170, 30.6.2009., 1. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2016. gada 27. aprīļa Regula (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula) (OV L 119, 4.5.2016., 1. lpp.).

- (22) Ciktāl iespējams, būtu jāsamazina gaisa kuģu troksnis un emisijas, ņemot vērā ekspluatācijas apstākļus un individuālu dalībvalstu dažādo specifiku, piemēram, iedzīvotāju blīvumu, ja troksnis un emisijas rada bažas. Lai veicinātu pozitīvu sabiedrības attieksmi pret UAS operācijām, Deleģētajā regulā (ES) 2019/945 ir noteikts maksimālais trokšņa līmenis bezpilota gaisa kuģiem, ko ekspluatē cilvēku tuvumā "atklāto" operāciju kategorijā. "Īpašo" operāciju kategorijā ekspluatantam piemēro prasību izstrādāt vadlīnijas saviem tālvadības pilotiem, lai visas lidojumu operācijas tiktu veiktas, līdz minimumam samazinot traucējumus cilvēkiem un dzīvniekiem.
- (23) Pašreizējie valsts sertifikāti būtu jāpielāgo sertifikātiem, kas atbilst šīs regulas prasībām.
- (24) Lai nodrošinātu šīs regulas pienācīgu īstenošanu, būtu jānosaka atbilstoši pārejas pasākumi. Jo īpaši būtu jānodrošina dalībvalstīm un ieinteresētajām personām pietiekams laiks, lai tās pielāgotu savas procedūras jaunajam tiesiskajam regulējumam, pirms sāk piemērot šo regulu.
- (25) Jaunais tiesiskais regulējums attiecībā uz UAS operācijām būtu jāīsteno, neskarot piemērojamos vides un dabas aizsardzības pienākumus, kas citādi izriet no valstu vai Savienības tiesību aktiem.
- (26) Lai gan sistēma *U-space*, kas ietver infrastruktūru, pakalpojumus un procedūras drošu UAS operāciju garantēšanai un atbalsta to integrāciju aviācijas sistēmā, vēl tiek izstrādāta, šajā regulā jau būtu jāiekļauj prasības par to, kā īstenojami sistēmas *U-space* trīs pamati, proti, reģistrācija, vietzinīgums un attālinātā identifikācija, kuru izstrāde vēl būs jāpabeidz.
- (27) Tā kā gaisa kuģu modeļi ir uzskatāmi par UAS, kā arī ņemot vērā labo drošības līmeni, kas pierādīts gaisa kuģu modeļu ekspluatācijā klubos un apvienībās, būtu jānodrošina netraucēta pāreja no dažādajām valstu sistēmām uz jauno Savienības tiesisko regulējumu, lai gaisa kuģu modeļu klubi un apvienības varētu turpināt darboties tāpat kā līdz šim, arī ņemot vērā dalībvalstīs pastāvošo paraugpraksi.
- (28) Turklāt, ņemot vērā labo drošības līmeni, ko sasniedz C4 klases gaisa kuģi, kā paredzēts šīs regulas pielikumā, būtu jāļauj veikt šādu gaisa kuģu zema riska operācijas "atklāto" operāciju kategorijā. Šādi gaisa kuģi, ko bieži izmanto gaisa kuģu modeļu ekspluatanti, ir salīdzinoši vienkāršāki nekā citu klašu bezpilota gaisa kuģi, tāpēc tiem nebūtu jāpiemēro nesamērīgas tehniskās prasības.
- (29) Šajā regulā paredzētie pasākumi ir saskaņā ar atzinumu, ko sniegusi atbilstīgi Regulas (ES) 2018/1139 127. pantam izveidotā komiteja,

IR PIENĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Priekšmets

Šajā regulā ir noteikti sīki izstrādāti noteikumi par bezpilota gaisa kuģu sistēmu ekspluatāciju, kā arī par šādās operācijās iesaistītajiem darbiniekiem, tostarp tālvadības pilotiem, un organizācijām.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro Regulā (ES) 2018/1139 sniegtās definīcijas.

Piemēro arī šādas definīcijas:

- 1) "bezpilota gaisa kuģa sistēma" ("*UAS*") ir bezpilota gaisa kuģis un aprīkojums tā attālinātai vadībai;
- 2) "bezpilota gaisa kuģa sistēmas ekspluatants" ("*UAS* ekspluatants") ir jebkura juridiska vai fiziska persona, kas ekspluatē vai plāno ekspluatēt vienu vai vairākas *UAS*;
- 3) "cilvēku pulcēšanās vietas" ir vietas, no kurām cilvēki nespēj aizkļūt prom klātesošo lielā skaita dēļ;

- 4) "UAS ģeogrāfiskā zona" ir gaisa telpas daļa, kuru izveidojusi kompetentā iestāde UAS operāciju atvieglošanai, ierobežošanai vai aizliegšanai, lai novērstu riskus, kas saistīti ar drošumu, privātumu, personas datu aizsardzību, drošību vai vidi un kas izriet no UAS operācijām;
- 5) "noturība" ir riska mazināšanas pasākumu raksturpazīme, kas rodas, apvienojot riska mazināšanas pasākumu radītos ieguvumus drošuma ziņā un pārlicības un integritātes līmeni, kurš apliecina, ka ieguvums drošuma ziņā ir sasniegts;
- 6) "standarta scenārijs" ir UAS operācijas veids "īpašo" operāciju kategorijā, kā definēts pielikuma 1. papildinājumā, attiecībā uz kuru ir noteikts precīzs riska mazināšanas pasākumu saraksts, lai kompetentajai iestādei sniegtu pārlicību ar deklarācijām, kurās ekspluatanti deklarē, ka tie šā veida operācijas izpildē piemēros attiecīgos riska mazināšanas pasākumus;
- 7) "tiešredzamības operācija" ("VLOS") ir UAS operācijas veids, kuru veicot, tālvadības pilots var bez palīgīdzekļiem uzturēt nepārtrauktu vizuālu kontaktu ar bezpilota gaisa kuģi, tādējādi kontrolējot bezpilota gaisa kuģa lidojuma trajektoriju attiecībā pret citiem gaisa kuģiem, cilvēkiem un šķēršļiem, lai izvairītos no sadursmēm;
- 8) "operācija ārpus tiešredzamības" ("BVLOS") ir UAS operācijas veids, kas notiek ārpus VLOS;
- 9) "vieglo UAS ekspluatanta sertifikāts" ("LUC") ir sertifikāts, ko UAS ekspluatantam izdod kompetenta iestāde, kā noteikts pielikuma C daļā;
- 10) "gaisa kuģu modeļu klubs vai apvienība" ir dalībvalstī likumīgi nodibināta organizācija tādu izklaides lidojumu, demonstrācijas lidojumu, sporta pasākumu vai sacensību rīkošanai, kuros izmanto UAS;
- 11) "bīstamas preces" ir izstrādājumi vai vielas, kas incidenta vai nelaiemes gadījumā var radīt draudus veselībai, drošībai, īpašumam vai videi un ko bezpilota gaisa kuģis ved kā derīgo kravu, tostarp jo īpaši:
 - a) sprāgstvielas (masveida eksplozijas bīstamība, triecienviļņa bīstamība, neliela triecienviļņa bīstamība, liela ugunsbīstamība, eksplozīvi komponenti, īpaši nejutīgas sprāgstvielas);
 - b) gāzes (uzliesmojoša gāze, neuzliesmojoša gāze, indīga gāze, skābeklis, ieeļļošanas bīstamība);
 - c) uzliesmojoši šķidrums (uzliesmojoši šķidrums; degšķidrums, degviela, benzīns);
 - d) uzliesmojošas cietas vielas (uzliesmojošas cietas vielas, pašuzliesmojošas cietas vielas, vielas, kas kļūst bīstamas, kad ir slapjas);
 - e) oksidējoši aģenti un organiskie peroksīdi;
 - f) toksiskas un infekciozas vielas (inde, bioloģiskā bīstamība);
 - g) radioaktīvas vielas;
 - h) kodīgas vielas;
- 12) "derīgā krava" ir instrumenti, mehānismi, iekārtas, daļas, aparatūra, piederumi vai papildierīces, tostarp sakaru iekārtas, kas uzstādītas gaisa kuģī vai piestiprinātas gaisa kuģim un ko neizmanto vai ko nav paredzēts izmantot, ekspluatējot vai kontrolējot gaisa kuģi lidojumā, un kas nav daļa no gaisa kuģa korpusa, dzinēja vai propellera;
- 13) "tieša attālinātā identifikācija" ir sistēma, kas nodrošina informācijas par ekspluatētu bezpilota gaisa kuģi, tostarp bezpilota gaisa kuģa marķējuma, vietēju pārraidi, lai šo informāciju varētu iegūt bez fiziskas piekļuves bezpilota gaisa kuģim;
- 14) "sekošanas režīms" ir UAS operācijas režīms, kurā bezpilota gaisa kuģis pastāvīgi seko tālvadības pilotam iepriekš noteiktā rādiusā;
- 15) "vietzinīgums" ir funkcija, kas, pamatojoties uz dalībvalstu sniegtajiem datiem, konstatē iespējamu gaisa telpas robežu pārkāpumu un brīdina tālvadības pilotus, lai viņi varētu veikt tūlītēju un efektīvu darbību pārkāpuma novēršanai;
- 16) "privāti būvēta UAS" ir UAS, kas samontēta vai izgatavota būvētāja paša lietošanai, izņemot UAS, kas samontētas no detaļu kopumiem, kuri laisti tirgū kā vienots montāžai gatavs komplekts;
- 17) "autonoma operācija" ir operācija, kuras laikā bezpilota gaisa kuģis veic lidojumu bez iespējas tālvadības pilotam iejaukties;
- 18) "neiesaistītas personas" ir personas, kuras nepiedalās UAS operācijā vai kuras nepārzina UAS ekspluatanta sniegtos norādījumus vai drošības pasākumus;
- 19) "darīt pieejamu tirgū" nozīmē komercdarbības gaitā par maksu vai bez maksas piegādāt izstrādājumu izplatīšanai, patēriņam vai izmantošanai Savienības tirgū;

- 20) "laist tirgū" nozīmē produktu pirmo reizi darīt pieejamu Savienības tirgū;
- 21) "kontrolēta zemes teritorija" ir zemes teritorija, kurā notiek UAS ekspluatācija un attiecībā uz kuru UAS ekspluatants var nodrošināt, ka tajā atrodas tikai iesaistītās personas;
- 22) "maksimālā pacelšanās masa" ("MTOM") ir ražotāja vai būvētāja noteiktā bezpilota gaisa kuģa maksimālā masa, ieskaitot derīgo kravu un degvielu, ar kādu bezpilota gaisa kuģi var ekspluatēt;
- 23) "bezpilota planieris" ir bezpilota gaisa kuģis, kuru lidojumā notur gaisa aerodinamiskā reakcija uz tā nekustīgajām nesošajām virsmām un kura brīvais lidojums nav atkarīgs no dzinēja. Tas var būt aprīkots ar dzinēju, kas izmantojams avārijas gadījumā.

3. pants

UAS operāciju kategorijas

UAS operācijas veic "atklāto", "īpašo" vai "sertificēto" operāciju kategorijā, kas definētas attiecīgi 4., 5. un 6. pantā, ievērojot šādus nosacījumus:

- a) UAS operāciju veikšanai "atklāto" operāciju kategorijā nav vajadzīga ne iepriekšēja ekspluatācijas atļauja, ne arī UAS ekspluatanta ekspluatācijas deklarācija pirms operācijas veikšanas;
- b) UAS operāciju veikšanai "īpašo" operāciju kategorijā ir vajadzīga ekspluatācijas atļauja, ko izdevusi kompetentā iestāde atbilstoši 12. pantam, vai atļauja, kas saņemta saskaņā ar 16. pantu, vai – 5. panta 5. punktā definētajos apstākļos – UAS ekspluatanta deklarācija;
- c) UAS operāciju veikšanai "sertificēto" operāciju kategorijā ir vajadzīga UAS sertifikācija atbilstoši Deleģētajai regulai (ES) 2019/945, ekspluatanta sertifikācija un attiecīgā gadījumā tālvadības pilota licencēšana.

4. pants

"Atklāto" UAS operāciju kategorija

1. Operācijas klasificē "atklāto" UAS operāciju kategorijā tikai tad, ja ir izpildītas šādas prasības:
 - a) UAS pieder pie vienas no klasēm, kas noteiktas Deleģētajā regulā (ES) 2019/945, vai ir privāti būvētas, vai atbilst 20. pantā definētajiem nosacījumiem;
 - b) bezpilota gaisa kuģa maksimālā pacelšanās masa ir mazāka par 25 kg;
 - c) tālvadības pilots nodrošina, ka bezpilota gaisa kuģis atrodas drošā attālumā no cilvēkiem un nelido virs cilvēku pulcēšanās vietām;
 - d) tālvadības pilots vienmēr notur bezpilota gaisa kuģi VLOS robežās, izņemot, ja tas lido sekošanas režīmā vai ja tiek izmantots bezpilota gaisa kuģa novērotājs, kā noteikts pielikuma A daļā;
 - e) lidojuma laikā bezpilota gaisa kuģis pastāvīgi atrodas līdz 120 metru attālumā no tuvākā zemes virsmas punkta, izņemot, ja tas pārlido šķērslī, kā noteikts pielikuma A daļā;
 - f) lidojuma laikā bezpilota gaisa kuģis neved bīstamas preces un neizmet nekādu materiālu.
2. UAS operācijas "atklāto" operāciju kategorijā iedala trīs apakškategorijās atbilstoši prasībām, kas noteiktas pielikuma A daļā.

5. pants

"Īpašo" UAS operāciju kategorija

1. Ja nav izpildīta kāda no prasībām, kas noteiktas 4. pantā vai pielikuma A daļā, UAS ekspluatantam saskaņā ar 12. pantu ir jāsaņem ekspluatācijas atļauja no kompetentās iestādes tajā dalībvalstī, kurā tas ir reģistrēts.
2. Iesniedzot kompetentajai iestādei pieteikumu ekspluatācijas atļaujas saņemšanai saskaņā ar 12. pantu, ekspluatants veic riska novērtējumu atbilstoši 11. pantam un iesniedz to kopā ar pieteikumu, tajā iekļaujot arī pienācīgus riska mazināšanas pasākumus.
3. Saskaņā ar UAS.SPEC.040. punktu, kas noteikts pielikuma B daļā, kompetentā iestāde izdod ekspluatācijas atļauju, ja tā uzskata, ka ekspluatācijas riski ir pienācīgi samazināti saskaņā ar 12. pantu.

4. Kompetentā iestāde norāda, vai ar ekspluatācijas atļauju apstiprina:
 - a) atsevišķu operāciju, vairākas operācijas norādītajā laikā un norādītajā(-ās) vietā(-ās) vai gan atsevišķas, gan vairākas operācijas. Ekspluatācijas atļaujā iekļauj riska mazināšanas pasākumu precīzu sarakstu;
 - b) *LUC* saskaņā ar pielikuma C daļu.
5. Ja *UAS* ekspluatants reģistrācijas dalībvalsts kompetentajai iestādei saskaņā ar *UAS.SPEC.020.* punktu, kas noteikts pielikuma B daļā, iesniedz deklarāciju par operāciju, kura atbilst pielikuma 1. papildinājumā definētajam standarta scenārijam, *UAS* ekspluatantam nav jāsaņem ekspluatācijas atļauja saskaņā ar šā panta 1.–4. punktu, un piemēro 12. panta 5. punktā noteikto procedūru.
6. Ekspluatācijas atļauja vai deklarācija nav vajadzīga:
 - a) *UAS* ekspluatantiem, kam ir *LUC* ar atbilstošām tiesībām saskaņā ar pielikuma *UAS.LUC.060.* punktu;
 - b) operācijām, ko veic saistībā ar gaisa kuģu modeļu klubiem un apvienībām, kuras saņēmušas atļauju saskaņā ar 16. pantu.

6. pants

“Sertificēto” *UAS* operāciju kategorija

1. Operācijas klasificē “sertificēto” *UAS* operāciju kategorijā tikai tad, ja ir izpildītas šādas prasības:
 - a) *UAS* ir sertificēta atbilstoši Deleģētās regulas (ES) 2019/945 40. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunktam; un
 - b) operāciju veic kādā no šādiem apstākļiem:
 - i) virs cilvēku pulcēšanās vietām;
 - ii) saistībā ar cilvēku pārvadāšanu;
 - iii) saistībā ar bīstamu preču pārvadāšanu, kas var radīt augstu risku trešām personām, ja notiek nelaimes gadījums.
2. *UAS* operācijas klasificē “sertificēto” operāciju kategorijā arī tad, ja kompetentā iestāde, pamatojoties uz 11. pantā paredzēto riska novērtējumu, uzskata, ka operācijas risku nevar pienācīgi samazināt bez *UAS* un *UAS* ekspluatanta sertifikācijas un attiecīgā gadījumā bez tālvadības pilota licencēšanas.

7. pants

UAS ekspluatācijas noteikumi un procedūras

1. *UAS* operācijas “atklāto” operāciju kategorijā atbilst ekspluatācijas ierobežojumiem, kas noteikti pielikuma A daļā.
2. *UAS* operācijas “īpašo” operāciju kategorijā atbilst ekspluatācijas ierobežojumiem, kas noteikti ekspluatācijas atļaujā, kura minēta 12. pantā, vai atļaujā, kura minēta 16. pantā, vai standarta scenārijā, kurš definēts pielikuma 1. papildinājumā un kuru deklarējis *UAS* ekspluatants.

Šo punktu nepiemēro, ja *UAS* ekspluatantam ir *LUC* ar atbilstošām tiesībām.

Uz *UAS* operācijām “īpašo” operāciju kategorijā attiecināmi piemērojamās ekspluatācijas prasības, kas noteiktas Komisijas Īstenošanas regulā (ES) Nr. 923/2012 ⁽³⁾.

⁽³⁾ Komisijas 2012. gada 26. septembra Īstenošanas regula (ES) Nr. 923/2012, ar ko nosaka vienotus lidojumu noteikumus un ekspluatācijas normas aeronavigācijas pakalpojumiem un procedūrām un ar ko groza Īstenošanas regulu (ES) Nr. 1035/2011 un Regulas (EK) Nr. 1265/2007, (EK) Nr. 1794/2006, (EK) Nr. 730/2006, (EK) Nr. 1033/2006 un (ES) Nr. 255/2010 (OV L 281, 13.10.2012., 1. lpp.).

3. Uz UAS operācijām "sertificēto" operāciju kategorijā attiecina piemērojamās ekspluatācijas prasības, kas noteiktas Īstenošanas regulā (ES) Nr. 923/2012, Komisijas Regulās (ES) Nr. 965/2012 ⁽⁶⁾ un (ES) Nr. 1332/2011 ⁽⁷⁾.

8. pants

Noteikumi un procedūras attiecībā uz tālvadības pilotu kompetenci

1. Tālvadības piloti, kuri ekspluatē UAS "atklāto" operāciju kategorijā, atbilst kompetences prasībām, kas noteiktas pielikuma A daļā.
2. Tālvadības piloti, kuri ekspluatē UAS "īpašo" operāciju kategorijā, atbilst kompetences prasībām, ko ekspluatācijas atļaujā noteikusi kompetentā iestāde vai kas noteiktas pielikuma 1. papildinājumā definētajā standarta scenārijā, vai kas noteiktas LUC, un viņiem ir vismaz šādas kompetences:
 - a) spēja piemērot ekspluatācijas procedūras (parastās procedūras, procedūras neparedzētiem gadījumiem un ārkārtas procedūras, lidojumu plānošana, pārbaudes pirms un pēc lidojumiem);
 - b) spēja pārvaldīt aeronavigācijas sakarus;
 - c) bezpilota gaisa kuģu lidojumu trajektorijas un automatizācijas pārvaldība;
 - d) līderība, spēja strādāt komandā un pašvadība;
 - e) problēmu risināšana un lēmumu pieņemšana;
 - f) situācijas apzināšanās;
 - g) darba slodzes pārvaldība;
 - h) koordinācija vai nodošana pēc vajadzības.
3. Tālvadības piloti, kuri veic operācijas saistībā ar gaisa kuģu modeļu klubiem vai apvienībām, atbilst minimālajām kompetences prasībām, kas noteiktas atļaujā, kura piešķirta saskaņā ar 16. pantu.

9. pants

Tālvadības pilotu minimālais vecums

1. Tālvadības pilotiem, kuri ekspluatē UAS "atklāto" un "īpašo" operāciju kategorijā, jābūt vismaz 16 gadus veciem.
2. Tālvadības pilotu minimālā vecuma prasību nepiemēro šādos gadījumos:
 - a) ja viņi A1 apakšskatērijā, kas noteikta šīs regulas pielikuma A daļā, ekspluatē C0 klases UAS, kas definēta Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 1. daļā un kas ir rotaļlieta Direktīvas 2009/48/EK nozīmē;
 - b) attiecībā uz privāti būvētām UAS ar maksimālo pacelšanās masu, kas ir mazāka par 250 g;
 - c) ja viņi UAS ekspluatē tāda tālvadības pilota tiešā uzraudzībā, kurš atbilst 1. punkta un 8. panta prasībām.
3. Dalībvalstis var samazināt minimālā vecuma prasību, ievērojot uz risku balstītu pieeju, kurā ņem vērā īpašus riskus, kas saistīti ar operācijām to teritorijā:
 - a) tālvadības pilotiem, kuri veic operācijas "atklāto" operāciju kategorijā, – par ne vairāk kā četriem gadiem;
 - b) tālvadības pilotiem, kuri veic operācijas "īpašo" operāciju kategorijā, – par ne vairāk kā diviem gadiem.
4. Ja dalībvalsts samazina minimālā vecuma prasību tālvadības pilotiem, viņiem ir atļauts ekspluatēt UAS tikai attiecīgās dalībvalsts teritorijā.
5. Tālvadības pilotiem, kuri veic operācijas saistībā ar gaisa kuģu klubiem vai apvienībām, dalībvalstis var noteikt atšķirīgu minimālā vecuma prasību atļaujā, ko izdod saskaņā ar 16. pantu.

⁽⁶⁾ Komisijas 2012. gada 5. oktobra Regula (ES) Nr. 965/2012, ar ko nosaka tehniskās prasības un administratīvās procedūras saistībā ar gaisa kuģu ekspluatāciju atbilstīgi Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (EK) Nr. 216/2008 (OV L 296, 25.10.2012., 1. lpp.).

⁽⁷⁾ Komisijas 2011. gada 16. decembra Regula (ES) Nr. 1332/2011, ar ko nosaka kopējas gaisa telpas izmantošanas prasības un ekspluatācijas procedūras attiecībā uz gaisa kuģa sadursmju novēršanu (OV L 336, 20.12.2011., 20. lpp.).

10. pants

Noteikumi un procedūras attiecībā uz UAS lidojumperīgumu

UAS, ko izmanto operācijām, kuras minētas šajā regulā, atbilst tehniskajām prasībām, kā arī noteikumiem un procedūrām attiecībā uz lidojumperīgumu, kas noteiktas deleģētajos aktos, kuri pieņemti atbilstoši Regulas (ES) 2018/1139 58. pantam, izņemot, ja UAS ir privāti būvētas vai tiek izmantotas 16. pantā minētajām operācijām, vai atbilst 20. pantā paredzētajiem nosacījumiem.

11. pants

Noteikumi attiecībā uz ekspluatācijas riska novērtējuma veikšanu

1. Ekspluatācijas riska novērtējumā:
 - a) apraksta UAS operācijas iezīmes;
 - b) piedāvā atbilstošus ekspluatācijas drošuma mērķus;
 - c) norāda ekspluatācijas riskus uz zemes un gaisā, ņemot vērā visus šos faktorus:
 - i) to, ciktāl darbība var apdraudēt trešās personas vai īpašumu uz zemes;
 - ii) iesaistīto bezpilota gaisa kuģu kompleksumu, veikspēju un darbības raksturlielumus;
 - iii) lidojuma mērķi, UAS tipu, sadursmes ar citiem gaisa kuģiem varbūtību un izmantotās gaisa telpas klasi;
 - iv) UAS operācijas vai darbības veidu, mērogu un kompleksumu, attiecīgā gadījumā ietverot atbildīgās organizācijas vai personas apkalpotās satiksmes apjomu un veidu;
 - v) to, ciktāl personas, kuras skar ar UAS operāciju saistītie riski, spēj novērtēt un kontrolēt minētos riskus;
 - d) norāda iespējamo riska mazināšanas pasākumu klāstu;
 - e) nosaka izvēlēto riska mazināšanas pasākumu nepieciešamo noturības līmeni, lai ekspluatācija varētu noritēt droši.
2. UAS operācijas aprakstā norāda vismaz:
 - a) veikto darbību veidu;
 - b) plānotās operācijas vidi un ģeogrāfisko teritoriju, jo īpaši apdzīvotās vietas, virs kurām notiks lidojumi, orogrāfiju, gaisa telpas veidus, gaisa telpas platību, kurā notiks ekspluatācija, un gaisa telpas platību, kas tiks saglabāta kā nepieciešamās riska buferzonas, tostarp ekspluatācijas prasības ģeogrāfiskajām zonām;
 - c) operācijas kompleksumu, jo īpaši plānošanas un izpildes līdzekļus, darbinieku kompetences, pieredzi un sastāvu, nepieciešamos tehniskos līdzekļus, ko plānots izmantot operācijā;
 - d) UAS tehniskās iezīmes, tostarp tās veikspēju, ņemot vērā plānotās ekspluatācijas apstākļus un attiecīgā gadījumā UAS reģistrācijas numuru;
 - e) ekspluatācijas darbinieku kompetences, tostarp to sastāvu, funkcijas, pienākumus, apmācību un neseno pieredzi.
3. Novērtējumā piedāvā drošības mērķlīmeni, kas ir līdzvērtīgs drošības līmenim, kādu ievēro pilotējamā aviācijā, ņemot vērā UAS ekspluatācijas specifiku.
4. Risku aprakstā norāda:
 - a) nesamazināto ekspluatācijas risku uz zemes, ņemot vērā operācijas veidu un apstākļus, kādos tā notiek, tostarp vismaz šādus kritērijus:
 - i) VLOS vai BVLOS;
 - ii) iedzīvotāju blīvumu zonās, virs kurām notiks lidojumi;
 - iii) pārlidošanu cilvēku pulcēšanās vietām;
 - iv) bezpilota gaisa kuģu izmēru raksturojumu;

- b) nesamazināto ekspluatācijas risku gaisā, ņemot vērā visus šos faktoros:
- precīzu gaisa telpas platību, kurā notiks operācija, kopā ar gaisa telpas platību, kas nepieciešama procedūrām neparedzētiem gadījumiem;
 - gaisa telpas klasi;
 - ietekmi uz citu gaisa satiksmi un gaisa satiksmes pārvaldību (ATM), un jo īpaši:
 - operācijas augstumu,
 - kontrolēto/nekontrolēto gaisa telpu,
 - lidlauka vidi / vidi ārpus lidlauka,
 - gaisa telpu virs pilsētvides / lauku vides,
 - nošķiršanu no citas satiksmes.
5. To iespējamo riska mazināšanas pasākumu aprakstā, kas nepieciešami, lai sasniegtu piedāvāto drošības mērķlīmeni, aplūko šādas iespējas:
- norobežošanas pasākumi attiecībā uz cilvēkiem, kuri atrodas uz zemes;
 - UAS operācijas stratēģiskie ierobežojumi, jo īpaši:
 - tās ģeogrāfiskās platības ierobežošana, kurā notiek operācija;
 - tās laika nišas ilguma vai grafika ierobežošana, kurā notiek operācija;
 - riska stratēģiskā mazināšana, izmantojot kopīgus lidojumu noteikumus vai kopīgu gaisa telpas struktūru un pakalpojumus;
 - spēja pārvarēt iespējamus nelabvēlīgus ekspluatācijas apstākļus;
 - organizācijas faktori, piemēram, ekspluatācijas un tehniskās apkopes procedūras, ko izstrādājis UAS, un tehniskās apkopes procedūras, kas atbilst ražotāja lietotāja rokasgrāmatai;
 - lidojuma drošības uzturēšanā iesaistīto darbinieku kompetences un zinātības līmenis;
 - cilvēka kļūdas risks ekspluatācijas procedūru piemērošanā;
 - UAS konstruktīvās iezīmes un veiktspēja, jo īpaši
 - sadursmes risku mazināšanas līdzekļu pieejamība;
 - tādu sistēmu pieejamība, kuras ierobežo bezpilota gaisa kuģa enerģiju trieciena brīdī vai trauslumu;
 - UAS konstruktīvā atbilstība atzītiem standartiem un bezatteices konstrukcijas prasībām.
6. Novērtē piedāvāto riska mazināšanas pasākumu noturību, lai noteiktu, vai tie ir samērīgi attiecībā pret plānotās ekspluatācijas drošības mērķiem un riskiem, jo īpaši lai pārlicinātos, ka ikviens ekspluatācijas posms ir drošs.

12. pants

Operāciju atļaušana "īpašo" operāciju kategorijā

- Kompetentā iestāde izvērtē riska novērtējumu un to riska mazināšanas pasākumu noturību, ko UAS ekspluatants piedāvā, lai garantētu UAS ekspluatācijas drošumu visos lidojuma posmos.
- Kompetentā iestāde piešķir ekspluatācijas atļauju, ja izvērtējumā tiek secināts, ka:
 - ekspluatācijas drošuma mērķi noteikti, ņemot vērā operācijas riskus;
 - riska mazināšanas pasākumi attiecībā uz ekspluatācijas apstākļiem operāciju veikšanai apvienojumā ar iesaistīto darbinieku kompetenci un bezpilota gaisa kuģa tehniskajām iezīmēm ir atbilstoši un ir pietiekami noturīgi, lai garantētu ekspluatācijas drošumu, ņemot vērā apzinātos riskus uz zemes un gaisā;
 - UAS ekspluatants ir iesniedzis paziņojumu, kurā apliecināts, ka plānotā operācija atbilst visiem piemērojamiem Savienības un valsts noteikumiem, kas attiecas uz operāciju, jo īpaši attiecībā uz privātumu, datu aizsardzību, atbildību, apdrošināšanu, drošību un vides aizsardzību.
- Ja operāciju neuzskata par pietiekami drošu, kompetentā iestāde attiecīgi informē pieteikuma iesniedzēju, norādot iemeslus, kāpēc tā atteikusies izdot ekspluatācijas atļauju.

4. Eksploatācijas atļaujā, ko piešķir kompetentā iestāde, precīzi norāda
 - a) atļaujas darbības jomu;
 - b) īpašos nosacījumus, kas attiecināmi uz:
 - i) UAS operāciju un eksploatācijas ierobežojumiem;
 - ii) vajadzīgo UAS eksploatanta un attiecīgā gadījumā tāl vadības pilotu kompetenci;
 - iii) UAS tehniskajām iezīmēm, tostarp attiecīgā gadījumā UAS sertifikāciju;
 - c) šādu informāciju:
 - i) UAS eksploatanta reģistrācijas numurs un UAS tehniskās iezīmes;
 - ii) atsauce uz UAS eksploatanta sagatavoto eksploatācijas riska novērtējumu;
 - iii) eksploatācijas ierobežojumi un operācijas apstākļi;
 - iv. riska mazināšanas pasākumi, kurus UAS eksploatantam ir pienākums piemērot;
 - v) vieta(-as), kur ir atļauts veikt operāciju, un jebkādas citas vietas dalībvalstī saskaņā ar 13. pantu;
 - vi) visi dokumenti un ieraksti, kas ir būtiski attiecībā uz operācijas veidu un to notikumu veidu, par kuriem jāziņo papildus tiem, kas definēti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 376/2014 ⁽⁸⁾.
5. Saņemot 5. panta 5. punktā minēto deklarāciju, kompetentā iestāde:
 - a) pārbauda, vai tajā ir ietverti visi elementi, kas noteikti pielikuma UAS.SPEC.020. punkta 2. apakšpunktā;
 - b) ja visi elementi ir ietverti – bez nepamatotas kavēšanās sniedz UAS eksploatantam apstiprinājumu par saņemšanu un pilnīgumu, lai eksploatants varētu sākt operāciju.

13. pants

Pārrobežu operācijas un operācijas ārpus reģistrācijas valsts

1. Ja UAS eksploatants plāno veikt operāciju, kura klasificēta "īpašo" operāciju kategorijā un par kuru jau ir piešķirta eksploatācijas atļauja saskaņā ar 12. pantu, un kuru ir plānots daļēji vai pilnībā veikt tādas dalībvalsts gaisa telpā, kas nav reģistrācijas dalībvalsts, UAS eksploatants iesniedz plānotās operācijas dalībvalsts kompetentajai iestādei pieteikumu, kurā ietverta šāda informācija:
 - a) UAS eksploatantam saskaņā ar 12. pantu piešķirtās eksploatācijas atļaujas kopija; un
 - b) plānotās operācijas vieta(-as), tostarp, ja vajadzīgs, atjauninātie riska mazināšanas pasākumi, lai novērstu tos atbilstoši 11. panta 2. punkta b) apakšpunktam aprakstītos riskus, kas ir īpaši, ņemot vērā vietējās gaisa telpas, apvidus un apdzīvotības īpatnības un klimatiskos apstākļus.
2. Saņemot 1. punktā minēto pieteikumu, plānotās operācijas dalībvalsts kompetentā iestāde bez nepamatotas kavēšanās to novērtē un sniedz reģistrācijas dalībvalsts kompetentajai iestādei un UAS eksploatantam apstiprinājumu, ka 1. punkta b) apakšpunktā minētie atjauninātie riska mazināšanas pasākumi ir apmierinoši operācijas veikšanai plānotajā vietā. Saņemot apstiprinājumu, UAS eksploatants var sākt plānoto operāciju, un reģistrācijas dalībvalsts tos atjauninātos riska mazināšanas pasākumus, kas UAS eksploatantam ir jāpiemēro, ieraksta atbilstoši 12. pantam izdotajā eksploatācijas atļaujā.
3. Ja UAS eksploatants plāno veikt operāciju, kura klasificēta "īpašo" operāciju kategorijā un par kuru ir iesniegta deklarācija saskaņā ar 5. panta 5. punktu, un kuru ir plānots daļēji vai pilnībā veikt tādas dalībvalsts gaisa telpā, kas nav reģistrācijas dalībvalsts, UAS eksploatants iesniedz plānotās operācijas dalībvalsts kompetentajai iestādei reģistrācijas dalībvalstij iesniegtās deklarācijas kopiju, kā arī saņemšanas un pilnīguma apstiprinājuma kopiju.

⁽⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 3. aprīļa Regula (ES) Nr. 376/2014 par ziņošanu, analīzi un turpmākajiem pasākumiem attiecībā uz atgadījumiem civilajā aviācijā un ar ko groza Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 996/2010 un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2003/42/EK, Komisijas Regulas (EK) Nr. 1321/2007 un (EK) Nr. 1330/2007 (OV L 122, 24.4.2014., 18. lpp.).

14. pants

UAS ekspluatantu un sertificēto UAS reģistrācija

1. Dalībvalstis ievieš un uztur sistēmas, kas spēj precīzi reģistrēt UAS, kuru konstrukcija ir jāsertificē, un UAS ekspluatantus, kuru darbība var radīt risku drošībai, drošumam, privātumam un personas datu vai vides aizsardzībai.
2. UAS ekspluatantu reģistrācijas sistēmās ir paredzēti lauki šādas informācijas ierakstīšanai un apmaiņai:
 - a) pilns vārds, uzvārds un dzimšanas datums fiziskām personām un nosaukums un reģistrācijas numurs juridiskām personām;
 - b) UAS ekspluatantu adrese;
 - c) ekspluatantu e-pasta adrese un tālruņa numurs;
 - d) UAS apdrošināšanas polises numurs, ja to paredz Savienības vai dalībvalsts tiesību akti;
 - e) juridiskām personām šāda paziņojuma apstiprinājums: "Visi darbinieki, kuri tieši iesaistīti operācijā, ir kompetenti veikt savus uzdevumus, un UAS ekspluatāciju veiks tikai tāl vadības piloti, kuriem ir atbilstošs kompetences līmenis.";
 - f) turējumā esošās ekspluatācijas atļaujas un LUC, kā arī deklarācijas ar apstiprinājumu atbilstoši 12. panta 5. punkta b) apakšpunktam.
3. To bezpilota gaisa kuģu reģistrācijas sistēmās, kuru konstrukcija ir jāsertificē, ir paredzēti lauki šādas informācijas ierakstīšanai un apmaiņai:
 - a) ražotāja nosaukums;
 - b) ražotāja piešķirtais bezpilota gaisa kuģa apzīmējums;
 - c) bezpilota gaisa kuģa sērijas numurs;
 - d) tās fiziskās vai juridiskās personas pilns vārds, uzvārds / nosaukums, adrese, e-pasta adrese un tālruņa numurs, uz kuras vārda gaisa kuģis ir reģistrēts.
4. Dalībvalstis nodrošina, ka reģistrācijas sistēmas ir digitalizētas un sadarbspējīgas un nodrošina savstarpēju piekļuvi informācijai un tās apmaiņu ar Regulas (ES) 2018/1139 74. pantā minētā repozitorija starpniecību.
5. UAS ekspluatanti reģistrējas,
 - a) ja tie "atklāto" operāciju kategorijā ekspluatē kādu no šādiem bezpilota gaisa kuģiem:
 - i) gaisa kuģi, MTOM ir 250 g vai lielāka vai kurš sadursmes gadījumā var pārnest uz cilvēku kinētisko enerģiju, kas pārsniedz 80 džoulus;
 - ii) gaisa kuģi, kas ir aprīkots ar sensoru, kurš spēj nolasīt personas datus, izņemot, ja gaisa kuģis atbilst Direktīvai 2009/48/EK;
 - b) ja tie "īpašo" operāciju kategorijā ekspluatē bezpilota gaisa kuģi ar jebkādu masu.
6. UAS ekspluatanti reģistrējas dalībvalstī, kurā ir to dzīvesvieta, ja ekspluatants ir fiziska persona, vai kurā ir to galvenā darbījumsdarbības vieta, ja ekspluatants ir juridiska persona, un nodrošina, ka to reģistrācijas informācija ir precīza. UAS ekspluatants nevar būt vienlaikus reģistrēts vairākās dalībvalstīs.

Dalībvalstis piešķir unikālu digitālu reģistrācijas numuru UAS ekspluatantiem un UAS, kas ir jāreģistrē, lai tādējādi tos varētu katru identificēt.

Reģistrācijas numuru UAS ekspluatantiem nosaka, pamatojoties uz standartiem, kas atbalsta reģistrācijas sistēmu sadarbspēju.
7. Tāda bezpilota gaisa kuģa īpašnieks, kura konstrukcija ir jāsertificē, reģistrē bezpilota gaisa kuģi.

Bezpilota gaisa kuģa valstspiederību un reģistrācijas zīmi nosaka atbilstoši ICAO 7. pielikumam. Bezpilota gaisa kuģis nevar būt vienlaikus reģistrēts vairākās valstīs.
8. UAS ekspluatanti norāda savu reģistrācijas numuru uz katra bezpilota gaisa kuģa, kas atbilst 5. punktā izklāstītajiem nosacījumiem.

15. pants

Ekspluatācijas nosacījumi attiecībā uz UAS ģeogrāfiskajām zonām

1. Nosakot ģeogrāfiskās zonas drošības, drošuma, privātuma vai vides apsvērumu dēļ, dalībvalstis var:
 - a) aizliegt konkrētas vai visas UAS operācijas, pieprasīt īpašu nosacījumu izpildi attiecībā uz konkrētām vai visām UAS operācijām un pieprasīt iepriekšēju ekspluatācijas atļauju par konkrētām vai visām UAS operācijām;
 - b) piemērot UAS operācijām noteiktus vides standartus;
 - c) atļaut piekļuvi tikai konkrētām UAS klasēm;
 - d) atļaut piekļuvi tikai UAS, kam ir konkrēts tehniskais aprīkojums, jo īpaši attālinātās identifikācijas sistēmas vai vietzinīguma sistēmas.
2. Pamatojoties uz kompetentās iestādes veiktu riska novērtējumu, dalībvalstis var noteikt konkrētas ģeogrāfiskās zonas, kurās UAS operācijām nepiemēro vienu vai vairākas "atklāto" operāciju kategorijai piemērojamās prasības.
3. Kad dalībvalstis atbilstoši 1. vai 2. punktam nosaka UAS ģeogrāfiskās zonas vietzinīguma nolūkos, tās nodrošina, ka informācija par UAS ģeogrāfiskajām zonām, tostarp to derīguma termiņš, tiek darīta publiski pieejama plaši izmantotā unikālā digitālā formātā.

16. pants

UAS operācijas, kas saistītas ar gaisa kuģu modeļu klubiem un apvienībām

1. Pēc gaisa kuģu modeļu kluba vai apvienības pieprasījuma kompetentā iestāde var izdot atļauju UAS operācijām, ko veic saistībā ar gaisa kuģu modeļu klubiem un apvienībām.
2. Šā panta 1. punktā minēto atļauju izdod saskaņā ar kādu no turpmāk norādītajiem noteikumiem vai procedūrām:
 - a) attiecīgās dalībvalsts noteikumiem;
 - b) gaisa kuģu modeļu kluba vai apvienības iedibinātām procedūrām, organizatorisko struktūru un vadības sistēmu, kas nodrošina, ka:
 - i) tālvadības piloti, kas veic operācijas saistībā ar gaisa kuģu modeļu klubiem vai apvienībām, pārzina nosacījumus un ierobežojumus, kuri noteikti kompetentās iestādes izdotajā atļaujā;
 - ii) tālvadības pilotiem, kas veic operācijas saistībā ar gaisa kuģu modeļu klubiem vai apvienībām, tiek sniegta palīdzība, lai sasniegtu minimālo kompetenci, kas vajadzīga UAS drošai ekspluatācijai, ievērojot arī atļaujā paredzētos nosacījumus un ierobežojumus;
 - iii) gaisa kuģu modeļu klubs vai apvienība veic atbilstošus pasākumus, kad to informē, ka tālvadības pilots, kurš veic operācijas saistībā ar gaisa kuģu modeļu klubiem vai apvienībām, neatbilst atļaujā paredzētajiem nosacījumiem un ierobežojumiem, un vajadzības gadījumā informē kompetento iestādi;
 - iv) pēc kompetentās iestādes pieprasījuma gaisa kuģu modeļu klubs vai apvienība iesniedz dokumentāciju, kas vajadzīga pārraudzības un uzraudzības mērķiem.
3. Šā panta 1. punktā minētajā atļaujā norāda nosacījumus, ar kādiem ir atļauts veikt operācijas saistībā ar gaisa kuģu modeļu klubiem vai apvienībām, un tā ir derīga tikai tās dalībvalsts teritorijā, kurā tā izdota.
4. Dalībvalstis var nodrošināt gaisa kuģu modeļu klubiem un apvienībām iespēju reģistrēt dalībvalstu vārdā savus locekļus reģistrācijas sistēmās, kas izveidotas saskaņā ar 14. pantu. Visos citos gadījumos gaisa kuģu modeļu klubu un apvienību locekļi reģistrējas paši saskaņā ar 14. pantu.

17. pants

Kompetentās iestādes izraudzīšanās

1. Katra dalībvalsts izraugās vienu vai vairākas struktūras par kompetento iestādi 18. pantā minēto uzdevumu veikšanai.

2. Ja dalībvalsts par kompetento iestādi izraugās vairākas iestādes, tā:
 - a) skaidri nosaka katras kompetentās iestādes kompetences jomas atbilstīgi tās pienākumiem;
 - b) izveido atbilstošu minēto iestāžu savstarpējās koordinācijas mehānismu, lai nodrošinātu visu to organizāciju un personu efektīvu pārraudzību, uz kurām attiecas šī regula.

18. pants

Kompetentās iestādes uzdevumi

Kompetentā iestāde ir atbildīga par šādiem jautājumiem:

- a) šīs regulas izpilde;
- b) sertifikātu izdošana UAS ekspluatantiem un šādu sertifikātu atsaukšana un darbības apturēšana, kā arī licenču izdošana tālvadības pilotiem, kuri īsteno operācijas "sertificēto" UAS operāciju kategorijā, un šādu licenču atsaukšana un to darbības apturēšana;
- c) apliecinājumu izdošana tālvadības pilotiem par nokārtotu teorētisko zināšanu tiešsaistes eksāmenu atbilstoši pielikuma UAS.OPEN.020. un UAS.OPEN.040. punktam un tālvadības pilotu kompetences sertifikātu izdošana, ierobežošana, atsaukšana vai to darbības apturēšana saskaņā ar pielikuma UAS.OPEN.030. punktu;
- d) ekspluatācijas atļauju un LUC izdošana, grozīšana, ierobežošana, atsaukšana vai to darbības apturēšana un to deklarāciju pilnīguma pārbaude, kuras ir vajadzīgas, lai varētu veikt UAS operācijas "īpašo" UAS operāciju kategorijā;
- e) dokumentu, ierakstu un ziņojumu uzskaites veikšana par UAS ekspluatācijas atļaujām, deklarācijām, tālvadības pilotu kompetences sertifikātiem un LUC;
- f) informācijas par UAS ģeogrāfiskajām zonām, ko noteikušas dalībvalstis un kas izveidotas kompetentās iestādes valsts gaisa telpā, pieejamības nodrošināšana vienotā unikālā digitālā formātā;
- g) saņemšanas un pilnīguma apstiprinājuma izsniegšana saskaņā ar 12. panta 5. punkta b) apakšpunktu vai apstiprinājuma izsniegšana saskaņā ar 13. panta 2. punktu;
- h) uz risku balstītas pārraudzības sistēmas izstrāde attiecībā uz:
 - i) UAS ekspluatantiem, kas iesnieguši deklarāciju vai kam ir ekspluatācijas atļauja vai LUC;
 - ii) modeļu klubiem un apvienībām, kam ir 16. pantā minētā atļauja;
- i) attiecībā uz operācijām, kas nav klasificētas "atklāto" operāciju kategorijā, – revīzijas plāna izveide, pamatojoties uz to UAS ekspluatantu riska profilu, atbilstības līmeni un drošības rādītājiem, kuri iesnieguši deklarāciju vai kuriem ir kompetentās iestādes izdots sertifikāts;
- j) attiecībā uz operācijām, kas nav klasificētas "atklāto" operāciju kategorijā, – pārbaūžu veikšana par UAS ekspluatantiem, kas iesnieguši deklarāciju vai kam ir sertifikāts, kuru izdevusi kompetentā iestāde, kas pārbauda UAS, un nodrošināšana, lai UAS ekspluatanti un tālvadības piloti izpildītu šo regulu;
- k) tādas sistēmas īstenošana, kas ļauj konstatēt un izvērtēt neatbilstības gadījumus, kurus pieļauj UAS ekspluatanti, kas veic operācijas "atklāto" vai "īpašo" operāciju kategorijā, un par kuriem ziņots saskaņā ar 19. panta 2. punktu;
- l) tādas informācijas un norādījumu sniegšana UAS ekspluatantiem, kas veicina UAS operāciju drošumu;
- m) tādu sistēmu ieviešana un uzturēšana, kas spēj reģistrēt UAS, kuru konstrukcija ir jāsertificē, un UAS ekspluatantus, kuru darbība var radīt risku drošībai, drošumam, privātumam un personas datu vai vides aizsardzībai.

19. pants

Drošības informācija

1. Dalībvalstu kompetentās iestādes un tirgus uzraudzības un kontroles iestādes, kas minētas Deleģētās regulas (ES) 2019/945 36. pantā, sadarbojas drošības jautājumos un ievieš procedūras efektīvai drošības informācijas apmaiņai.
2. Katrs UAS ekspluatants ziņo kompetentajai iestādei par ikvienu atgadījumu, kas saistīts ar drošību, un sniedz informāciju par savu UAS atbilstoši Regulai (ES) Nr. 376/2014.

3. Eiropas Savienības Aviācijas drošības aģentūra ("Aģentūra") un kompetentās iestādes vāc, analizē un publicē drošības informāciju par UAS operācijām to dalībvalsts teritorijā saskaņā ar Regulas (ES) 2018/1139 119. pantu un tās īstenošanas aktiem.

4. Saņemot jebkādu informāciju, kas minēta 1., 2. vai 3. punktā, Aģentūra un kompetentā iestāde veic nepieciešamos pasākumus, lai atrisinātu ar drošību saistītās problēmas, pamatojoties uz vislabākajiem pieejamiem pierādījumiem un analīzi un ņemot vērā dažādo aviācijas drošības jomu savstarpējo atkarību un aviācijas drošības, kibernetikas un citu aviācijas regulējuma tehnisko jomu savstarpējo atkarību.

5. Ja kompetentā iestāde vai Aģentūra veic pasākumus saskaņā ar 4. punktu, tā nekavējoties informē visas attiecīgās ieinteresētās personas un organizācijas, kam ir jāievēro minētie pasākumi, saskaņā ar Regulu (ES) 2018/1139 un tās īstenošanas aktiem.

20. pants

Īpaši noteikumi par "atklāto" operāciju kategorijā ietvertu konkrētu UAS izmantošanu

Tādu veidu UAS Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmuma Nr. 768/2008/EK⁽⁹⁾ nozīmē, kas neatbilst Deleģētajai regulai (ES) 2019/945 un nav privāti būvētas, arī turpmāk varēs ekspluatēt, ievērojot turpmāk izklāstītos nosacījumus, ja tās ir laistas tirgū pirms 2022. gada 1. jūlija:

- a) A1 apakškategorijā, kas definēta pielikuma A daļā, ar nosacījumu, ka bezpilota gaisa kuģa maksimālā pacelšanās masa ir mazāka nekā 250 g, ieskaitot tā derīgo kravu;
- b) A3 apakškategorijā, kas definēta pielikuma A daļā, ar nosacījumu, ka bezpilota gaisa kuģa maksimālā pacelšanās masa ir mazāka nekā 25 kg, ieskaitot tā degvielu un derīgo kravu.

21. pants

Atļauju, deklarāciju un sertifikātu pielāgošana

1. Atļaujas, kas piešķirtas UAS ekspluatantiem, tālvadības pilotu kompetences sertifikāti un UAS ekspluatantu sniegtās deklarācijas vai līdzvērtīga dokumentācija, kas izdota, pamatojoties uz dalībvalsts tiesību aktiem, paliek spēkā līdz 2021. gada 1. jūlijam.

2. Līdz 2021. gada 1. jūlijam dalībvalstis pārveido savus esošos tālvadības pilotu kompetences sertifikātus un savas UAS ekspluatantu atļaujas vai deklarācijas vai līdzvērtīgu dokumentāciju, tostarp to, kas izdota līdz minētajam datumam, saskaņā ar šo regulu.

3. Neskarot 14. pantu, UAS operācijas, ko veic saistībā ar gaisa kuģu modeļu klubiem un apvienībām, ir atļauts turpināt saskaņā ar attiecīgajiem dalībvalsts noteikumiem un bez atļaujas, ko izdod atbilstoši 16. pantam, līdz 2022. gada 1. jūlijam.

22. pants

Pārejas noteikumi

Neskarot 20. pantu, "atklāto" operāciju kategorijā ietvertās UAS, kuras neatbilst Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 1.–5. daļas prasībām, ir atļauts izmantot pārejas periodā, kas ilgst divus gadus un sākas gadu pēc šīs regulas stāšanās spēkā, ievērojot šādus nosacījumus:

- a) bezpilota gaisa kuģus, kuru maksimālā pacelšanās masa ir mazāka nekā 500 g, ekspluatē tālvadības pilots, kam ir attiecīgās dalībvalsts noteiktais kompetences līmenis, atbilstoši ekspluatācijas prasībām, kas noteiktas pielikuma A daļas UAS.OPEN.020. punkta 1. apakšpunktā;
- b) bezpilota gaisa kuģus, kuru maksimālā pacelšanās masa ir mazāka nekā 2 kg, ekspluatē, ievērojot 50 m minimālo horizontālo attālumu no cilvēkiem, un tālvadības pilotiem ir kompetences līmenis, kas ir vismaz līdzvērtīgs pielikuma A daļas UAS.OPEN.030. punkta 2. apakšpunktā noteiktajam;
- c) bezpilota gaisa kuģus, kuru maksimālā pacelšanās masa ir lielāka nekā 2 kg, bet mazāka nekā 25 kg, ekspluatē, ievērojot ekspluatācijas prasības, kas noteiktas UAS.OPEN.040. punkta 1. un 2. apakšpunktā, un tālvadības pilotiem ir kompetences līmenis, kas ir vismaz līdzvērtīgs pielikuma A daļas UAS.OPEN.020. punkta 4. apakšpunkta b) punktā noteiktajam.

⁽⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 9. jūlija Lēmums Nr. 768/2008/EK par produktu tirdzniecības vienotu sistēmu un ar ko atceļ Padomes Lēmumu 93/465/EEK (OV L 218, 13.8.2008., 82. lpp.).

23. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

1. Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

To piemēro no 2020. gada 1. jūlija.

2. Šīs regulas 5. panta 5. punktu piemēro no dienas, kad tiek grozīts pielikuma 1. papildinājums, lai tajā iekļautu piemērojamos standarta scenārijus. Dalībvalstis saskaņā ar 5. panta 5. punktu var atzīt UAS ekspluatantu deklarācijas, kuru pamatā ir valsts standarta scenāriji, ja šādi scenāriji atbilst pielikuma UAS.SPEC.020. punkta prasībām līdz brīdim, kad šī regula tiek grozīta, lai tās pielikuma 1. papildinājumā iekļautu attiecīgo standarta scenāriju.

3. Regulas 15. panta 3. punktu piemēro no 2021. gada 1. jūlija.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2019. gada 24. maijā

Komisijas vārdā –
priekšsēdētājs
Jean-Claude JUNCKER

PIELIKUMS

UAS OPERĀCIJAS "ATKLĀTO" UN "ĪPAŠO" OPERĀCIJU KATEGORIJĀ

A DAĻA

UAS OPERĀCIJAS "ATKLĀTO" OPERĀCIJU KATEGORIJĀ

UAS.OPEN.010. Vispārīgi noteikumi

1. UAS atklāto operāciju kategoriju iedala trīs apakškategorijās, proti, A1, A2 un A3 apakškategorijā, pamatojoties uz ekspluatācijas ierobežojumiem, prasībām, ko piemēro tālvadības pilotiem, un tehniskajām prasībām attiecībā uz UAS.
2. Ja UAS operācija ietver bezpilota gaisa kuģa lidojumu, ko sāk no apvidū esoša dabiska pacēluma, vai lidojumu virs apvidus ar dabiskiem pacēlumiem, bezpilota gaisa kuģi notur līdz 120 metru attālumā no zemes virsmas tuvākā punkta. Attālumu mērījumu attiecīgi pielāgo apvidus ģeogrāfiskajām iezīmēm, piemēram, līdzenumiem, pauguriem, kalniem.
3. Veicot bezpilota gaisa kuģa lidojumu līdz 50 metru horizontālā attālumā no mākslīga šķēršļa, kas ir augstāks par 105 metriem, UAS operācijas maksimālo augstumu var palielināt par ne vairāk kā 15 metriem virs šķēršļa augstuma, ja to pieprasa par šķērslī atbildīgā struktūra.
4. Atkāpjoties no 2. apakšpunkta, ar bezpilota planieriem, kuru MTOM, ieskaitot derīgo kravu, ir mazāka nekā 10 kg, lidojumus var veikt attālumā, kas pārsniedz 120 metrus no zemes virsmas tuvākā punkta, ja vien bezpilota planieris nevienā brīdī nelido augstāk par 120 metriem virs tālvadības pilota.

UAS.OPEN.020. UAS operācijas A1 apakškategorijā

UAS operācijas A1 apakškategorijā atbilst visiem šiem nosacījumiem:

- 1) operācijas ar bezpilota gaisa kuģiem, kas minēti 5. apakšpunkta d) punktā, tiek veiktas tā, ka bezpilota gaisa kuģa tālvadības pilots nevada gaisa kuģi virs cilvēku pulcēšanās vietām un pamatoti paredz, ka netiks pārlidots neiesaistītai personai. Ja notiek neparedzēts pārlidojums neiesaistītām personām, tālvadības pilots, ciktāl iespējams, saīsina laiku, kurā bezpilota gaisa kuģis pārlido šādām personām;
- 2) operācijas ar bezpilota gaisa kuģiem, kas minēti 5. apakšpunkta a), b) un c) punktā, tiek veiktas tā, ka bezpilota gaisa kuģa tālvadības pilots var vadīt gaisa kuģi, lai tas pārlidotu neiesaistītām personām, bet tas nekad nepārlido cilvēku pulcēšanās vietām;
- 3) atkāpjoties no 4. panta 1. punkta d) apakšpunkta, kad ir aktivizēts sekošanas režīms, operācijas tiek veiktas līdz 50 metru attālumā no tālvadības pilota;
- 4) operācijas veic tālvadības pilots, kurš:
 - a) ir izlasījis UAS ražotāja nodrošināto lietotāja rokasgrāmatu;
 - b) attiecībā uz C1 klases bezpilota gaisa kuģi, kā definēts Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 2. daļā, – ir apguvis tiešsaistes apmācības kursu un pēc tam veiksmīgi nokārtojis teorētisko zināšanu tiešsaistes eksāmenu, ko rīko kompetentā iestāde vai UAS ekspluatanta reģistrācijas dalībvalsts kompetentās iestādes atzīta struktūra. Eksāmenā ir 40 jautājumu ar vairākiem atbilžu variantiem, kuri proporcionāli sagrupēti pa šādām tēmām:
 - i) aviācijas drošība;
 - ii) gaisa telpas ierobežojumi;
 - iii) aviācijas regulējums;
 - iv) cilvēka veiktspējas ierobežojumi;
 - v) ekspluatācijas procedūras;
 - vi) vispārīgas zināšanas par UAS;

- vii) privātuma un personas datu aizsardzība;
 - viii) apdrošināšana;
 - ix) drošība;
- 5) operācijas veic ar bezpilota gaisa kuģi,
- a) kura MTOM, ieskaitot derīgo kravu, ir mazāka nekā 250 kg un kura maksimālais ekspluatācijas ātrums ir mazāks nekā 19 m/s, ja izmanto privāti būvētu UAS; vai
 - b) kurš atbilst 20. panta a) punktā noteiktajām prasībām;
 - c) kurš ir marķēts kā C0 klases gaisa kuģis un atbilst minētās klases prasībām, kā definēts Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 1. daļā; vai
 - d) kurš ir marķēts kā C1 klases gaisa kuģis un atbilst minētās klases prasībām, kā definēts Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 2. daļā, un kuru ekspluatē, izmantojot aktīvas un atjauninātas attālinātās identifikācijas un vietzinīguma sistēmas.

UAS.OPEN.030. UAS operācijas A2 apakš kategorijā

UAS operācijas A2 apakš kategorijā atbilst visiem turpmāk uzskaitītajiem nosacījumiem:

- 1) operācijas veic tā, ka bezpilota gaisa kuģis nepārlido neiesaistītām personām, un UAS operācijas notiek drošā vismaz 30 metru horizontālā attālumā no šādām personām; tālvadības pilots var samazināt drošo horizontālo attālumu līdz ne mazāk kā 5 metriem no neiesaistītajām personām, ja viņš ekspluatē bezpilota gaisa kuģi ar aktīvu maza ātruma režīma funkciju un pēc situācijas izvērtēšanas attiecībā uz:
 - a) laikapstākļiem;
 - b) bezpilota gaisa kuģa veikspēju;
 - c) pārlidotās teritorijas nošķiršanu;
- 2) operācijas veic tālvadības pilots, kurš ir izlasījis UAS ražotāja nodrošināto lietotāja rokasgrāmatu un kuram ir tālvadības pilota kompetences sertifikāts, ko izdevusi kompetentā iestāde vai UAS ekspluatanta reģistrācijas dalībvalsts kompetentās iestādes atzīta struktūra. Šādu sertifikātu iegūst pēc tam, kad ir izpildīti visi šādi nosacījumi norādītajā secībā:
 - a) ir apgūts tiešsaistes apmācības kurss un nokārtots teorētisko zināšanu tiešsaistes eksāmens, kā minēts UAS.OPEN.020. punkta 4. apakšpunkta b) punktā;
 - b) ir apgūta praktiskā pašmācība par A3 apakš kategorijas ekspluatācijas nosacījumiem, kas izklāstīti UAS.OPEN.040. punkta 1. un 2. apakšpunktā;
 - c) ir paziņots par b) punktā noteiktās praktiskās pašmācības pabeigšanu un ir nokārtots teorētisko zināšanu papildu eksāmens, ko rīko kompetentā iestāde vai UAS ekspluatanta reģistrācijas dalībvalsts kompetentās iestādes atzīta struktūra. Eksāmenā ir vismaz 30 jautājumu ar atbilžu variantiem, kuru mērķis ir novērtēt tālvadības pilota zināšanas par tehniskajiem un ekspluatācijas pasākumiem risku mazināšanai uz zemes un kuri proporcionāli sagrupēti pa šādām tēmām:
 - i) meteoroloģija;
 - ii) UAS lidojumu veikspēja;
 - iii) tehniskie un ekspluatācijas pasākumi risku mazināšanai uz zemes;
- 3) operācijas veic ar bezpilota gaisa kuģi, kurš ir marķēts kā C2 klases gaisa kuģis un atbilst minētās klases prasībām, kā definēts Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 3. daļā, un kuru ekspluatē, izmantojot aktīvas un atjauninātas attālinātās identifikācijas un vietzinīguma sistēmas.

UAS.OPEN.040. UAS operācijas A3 apakš kategorijā

UAS operācijas A3 apakš kategorijā atbilst visiem turpmāk uzskaitītajiem nosacījumiem:

- 1) operācijas veic teritorijā, attiecībā uz kuru tāl vadības pilots pamatoti paredz, ka tās bezpilota gaisa kuģa lidojuma diapazonā visā UAS operācijas laikā netiks apdraudētas neiesaistītas personas;
- 2) operācijas tiek veiktas drošā vismaz 150 metru horizontālā attālumā no dzīvojamām, tirdzniecības, rūpniecības vai atpūtas teritorijām;
- 3) operācijas veic tāl vadības pilots, kurš ir apguvis tiešsaistes apmācības kursu un nokārtojis teorētisko zināšanu tiešsaistes eksāmenu, kā noteikts UAS.OPEN.020. punkta 4. apakšpunkta b) punktā;
- 4) operācijas veic ar bezpilota gaisa kuģi:
 - a) kura MTOM, ieskaitot derīgo kravu, ir mazāka nekā 25 kg, ja izmanto privāti būvētu UAS; vai
 - b) kurš atbilst 20. panta b) punktā noteiktajām prasībām;
 - c) kurš ir marķēts kā C2 klases gaisa kuģis un atbilst minētās klases prasībām, kā definēts Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 3. daļā, un kuru ekspluatē, izmantojot aktīvas un atjauninātas attālinātās identifikācijas un vietzinīguma sistēmas; vai
 - d) kurš ir marķēts kā C3 klases gaisa kuģis un atbilst minētās klases prasībām, kā definēts Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 4. daļā, un kuru ekspluatē, izmantojot aktīvas un atjauninātas attālinātās identifikācijas un vietzinīguma sistēmas; vai
 - e) kurš ir marķēts kā C4 klases gaisa kuģis un atbilst minētās klases prasībām, kā definēts Deleģētās regulas (ES) 2019/945 pielikuma 5. daļā.

UAS.OPEN.050. UAS ekspluatanta pienākumi

UAS ekspluatants izpilda visus turpmāk uzskaitītos pienākumus:

- 1) izstrādā ekspluatācijas procedūras, kas pielāgotas operācijas veidam un ar to saistītajam riskam;
- 2) nodrošina, ka visās operācijās efektīvi izmanto radiofrekvenču spektru, un atbalsta šāda spektra efektīvu izmantošanu, lai izvairītos no kaitīgiem traucējumiem;
- 3) izraugās tāl vadības pilotu katrai UAS operācijai;
- 4) nodrošina, ka tāl vadības piloti un visi citi darbinieki, kas veic kādu uzdevumu operāciju atbalstam, ir izlasījuši UAS ražotāja nodrošināto lietotāja rokasgrāmatu un:
 - a) ir ar atbilstošu kompetenci plānoto UAS operāciju apakš kategorijā saskaņā ar UAS.OPEN.020., UAS.OPEN.030. vai UAS.OPEN.040. punktu, lai veiktu savus uzdevumus, vai – citiem darbiniekiem, izņemot tāl vadības pilotu – ir ar pabeigtu apmācības kursu, ko darbavietā organizējis ekspluatants;
 - b) pilnībā pārzina UAS ekspluatanta procedūras;
 - c) ir nodrošināti ar informāciju, kas ir būtiska attiecībā uz plānoto UAS operāciju saistībā ar jebkurām ģeogrāfiskajām zonām un ko publiskojuši ekspluatācijas dalībvalsts saskaņā ar 15. pantu;
- 5) pēc vajadzības atjaunina informāciju vietzinīguma sistēmā atbilstoši plānotajai operācijas vietai;
- 6) ja operācijā izmanto bezpilota gaisa kuģi, kas klasificēti kādā no klasēm, kuras definētas Deleģētās regulas (ES) 2019/945 1.–5. daļā, – nodrošina, ka UAS:
 - a) ir pievienota attiecīga ES atbilstības deklarācija, kurā norādīta atsauce uz attiecīgo klasi; un
 - b) bezpilota gaisa kuģim ir piestiprināts attiecīgais klases identifikācijas marķējums;
- 7) ja UAS operāciju veic A2 vai A3 apakš kategorijā – nodrošina, ka visas iesaistītās personas, kas atrodas operācijas teritorijā, ir informētas par riskiem un ir skaidri piekrijušas piedalīties.

UAS.OPEN.060. Tālvadības pilota pienākumi

1. Pirms UAS operācijas sākšanas tālvadības pilots

- a) ir ieguvis vajadzīgo kompetenci plānoto UAS operāciju apakšskategorijā saskaņā ar UAS.OPEN.020., UAS.OPEN.030. vai UAS.OPEN.040. punktu, lai varētu pildīt savu uzdevumu, un var uzrādīt kompetences apliecinājumu UAS ekspluatācijas laikā, izņemot, ja tiek ekspluatēts bezpilota gaisa kuģis, kas minēts UAS.OPEN.020. punkta 5. apakšpunkta a), b) vai c) punktā;
- b) iegūst aktuālu informāciju, kas ir būtiska attiecībā uz plānoto UAS operāciju saistībā ar jebkurām ģeogrāfiskajām zonām un ko publiskojuši ekspluatācijas dalībvalsts saskaņā ar 15. pantu;
- c) ievēro ekspluatācijas vidi, pārbauda šķēršļu klātbūtni un, ja vien operācija nenotiek A1 apakšskategorijā, izmantojot UAS.OPEN.020. punkta 5. apakšpunkta a), b) vai c) punktā minētu bezpilota gaisa kuģi, pārbauda neiesaistītu personu klātbūtni;
- d) pārliecinās, ka UAS stāvoklis ir atbilstošs, lai varētu droši veikt plānoto lidojumu, un attiecīgā gadījumā pārbauda, vai tiešā attālinātā identifikācija darbojas pienācīgi;
- e) ja UAS ir aprīkota ar papildu derīgo kravu – pārbauda, vai tās masa nepārsniedz ražotāja noteikto MTOM vai attiecīgajai klasei noteikto MTOM ierobežojumu.

2. Lidojuma laikā tālvadības pilots:

- a) nepilda pienākumus, ja viņš ir psihoaktīvu vielu ietekmē vai alkohola reibumā vai nespēj pilnvērtīgi veikt savus uzdevumus traumas, noguruma, medikamentu lietošanas, slimības vai citu iemeslu dēļ;
- b) notur bezpilota gaisa kuģi VLOS robežās un pastāvīgi un uzmanīgi vēro gaisa telpu ap bezpilota gaisa kuģi, lai novērstu jebkādu sadursmes ar pilotētu gaisa kuģi risku. Tālvadības pilots pārtrauc lidojumu, ja operācija rada risku citiem gaisa kuģiem, cilvēkiem, dzīvniekiem, videi vai īpašumam;
- c) ievēro ekspluatācijas ierobežojumus ģeogrāfiskajās zonās, kas noteiktas saskaņā ar 15. pantu;
- d) spēj nodrošināt bezpilota gaisa kuģa pastāvīgu vadāmību, izņemot gadījumu, kad tiek zaudēts savienojums vai kad lidojums tiek veikts ar brīva lidojuma bezpilota gaisa kuģi;
- e) ekspluatē UAS saskaņā ar ražotāja nodrošināto lietotāja rokasgrāmatu, ievērojot visus piemērojamus ierobežojumus;
- f) ievēro ekspluatanta procedūras, ja tās ir pieejamas.

3. Lidojuma laikā tālvadības piloti un UAS ekspluatanti nevada gaisa kuģus tuvu teritorijām vai teritorijās, kurās notiek ārkārtas reaģēšanas darbi, izņemot, ja viņi saņēmuši atļauju no atbildīgajiem ārkārtas reaģēšanas dienestiem.

4. Šā punkta 2. apakšpunkta b) punkta nolūkos tālvadības pilotiem var palīdzēt bezpilota gaisa kuģa novērotājs, kurš atrodas pilotiem blakus un kurš, bez palīgīdzekļiem vērojot bezpilota gaisa kuģi, palīdz tālvadības pilotam droši veikt lidojumu. Nodrošina skaidrus un netraucētus sakarus starp tālvadības pilotu un bezpilota gaisa kuģa novērotāju.

UAS.OPEN.070. Tālvadības pilota teorētiskās tiešsaistē apgūtās kompetences un tālvadības pilota kompetences sertifikātu darbības termiņš un derīgums

1. Tālvadības pilota teorētiskā tiešsaistē apgūtā kompetence, kas prasīta UAS.OPEN.020. punkta 4. apakšpunkta b) punktā un UAS.OPEN.040. punkta 3. apakšpunktā, un tālvadības pilota kompetences sertifikāts, kas prasīts UAS.OPEN.030. punkta 2. apakšpunktā, ir derīgi piecus gadus.
2. Lai tālvadības pilota teorētisko tiešsaistē apgūto kompetenci un tālvadības pilota kompetences sertifikātu varētu atjaunot, ir nepieciešams kompetenču apliecinājums saskaņā ar UAS.OPEN.030. punkta 2. apakšpunktu vai UAS.OPEN.020. punkta 4. apakšpunkta b) punktu.

B DAĻA

UAS OPERĀCIJAS "ĪPAŠO" OPERĀCIJU KATEGORIJĀ

UAS.SPEC.010. Vispārīgi noteikumi

UAS ekspluatants iesniedz kompetentajai iestādei ekspluatācijas riska novērtējumu par plānoto operāciju saskaņā ar 11. pantu vai, ja ir piemērojams UAS.SPEC.020. punkts, iesniedz deklarāciju, izņemot, ja ekspluatantam ir vieglo UAS ekspluatanta sertifikāts (*LUC*) ar attiecīgām tiesībām saskaņā ar šā pielikuma C daļu. UAS ekspluatants regulāri izvērtē veikto riska mazināšanas pasākumu pietiekamību un vajadzības gadījumā tos aktualizē.

UAS.SPEC.020. Ekspluatācijas deklarācija

1. Saskaņā ar 5. pantu UAS ekspluatants kā alternatīvu UAS.SPEC.30. un UAS.SPEC.40. punkta piemērošanai var iesniegt ekspluatācijas dalībvalsts kompetentajai iestādei ekspluatācijas deklarāciju par atbilstību šā pielikuma 1. papildinājumā noteiktajam standarta scenārijam attiecībā uz šādām operācijām:

a) ko veic ar bezpilota gaisa kuģi, kura:

- i) maksimālais raksturīgais izmērs ir līdz 3 metriem, ja lidojumu veic *VLOS* robežās virs kontrolētas zemes teritorijas, izņemot virs cilvēku pulcēšanās vietām;
- ii) maksimālais raksturīgais izmērs ir līdz 1 metram, ja lidojumu veic *VLOS* robežās, izņemot virs cilvēku pulcēšanās vietām;
- iii) maksimālais raksturīgais izmērs ir līdz 1 metram, ja lidojumu veic *BVLOS* robežās virs mazapdzīvotām vietām;
- iv) maksimālais raksturīgais izmērs ir līdz 3 metriem, ja lidojumu veic *BVLOS* robežās virs kontrolētas zemes teritorijas;

b) ko veic zemāk par 120 metriem no zemes virsmas un:

- i) nekontrolētā gaisa telpā (F vai G klase); vai
- ii) kontrolētā gaisa telpā pēc koordinācijas un individuālā lidojuma atļaušanas saskaņā ar publicētajām procedūrām attiecībā uz ekspluatācijas teritoriju.

2. UAS deklarācijā iekļauj šādas ziņas:

- a) administratīvā informācija par UAS ekspluatantu;
- b) apliecinājums, ka operācija atbilst 1. apakšpunktā noteiktajai ekspluatācijas prasībai un standarta scenārijam, kas noteikts pielikuma 1. papildinājumā;
- c) UAS ekspluatanta apņemšanās izpildīt attiecīgos riska mazināšanas pasākumus, kas vajadzīgi operācijas drošībai, iekļaujot norādījumus, kas saistīti ar operāciju, bezpilota gaisa kuģa konstrukciju un iesaistīto darbinieku kompetenci;
- d) UAS ekspluatanta apstiprinājums, ka būs noformēts atbilstošs apdrošināšanas segums par katru lidojumu, kas tiks veikts saskaņā ar deklarāciju, ja to pieprasa Savienības vai dalībvalsts tiesību akti.

3. Saņemot minēto deklarāciju, kompetentā iestāde pārbauda, vai deklarācijā ir ietverti visi 2. apakšpunktā uzskaitītie elementi, un bez nepamatotas kavēšanās sniedz UAS ekspluatantam apstiprinājumu par saņemšanu un pilnīgumu.

4. Pēc apstiprinājuma par saņemšanu un pilnīgumu saņemšanas UAS ekspluatants ir tiesīgs sākt ekspluatāciju.

5. UAS ekspluatanti nekavējoties informē kompetento iestādi par visām informācijas izmaiņām to iesniegtajā ekspluatācijas deklarācijā.

6. UAS ekspluatantiem, kam ir *LUC* ar atbilstošām tiesībām saskaņā ar šā pielikuma C daļu, deklarācija nav jāiesniedz.

UAS.SPEC.030. Pieteikšanās ekspluatācijas atļaujas saņemšanai

1. Pirms UAS ekspluatācijas sākšanas "īpašo" operāciju kategorijā UAS ekspluatants saņem ekspluatācijas atļauju no reģistrācijas dalībvalsts kompetentās iestādes, izņemot:
 - a) ja ir piemērojams UAS.SPEC.020. punkts; vai
 - b) ja UAS ekspluatantam ir LUC ar atbilstošām tiesībām saskaņā ar šā pielikuma C daļu.
2. UAS ekspluatants iesniedz pieteikumu ekspluatācijas atļaujas atjaunināšanai, ja ir notikušas būtiskas izmaiņas ekspluatācijā vai riska mazināšanas pasākumos, kas uzskaitīti ekspluatācijas atļaujā.
3. Pieteikumu ekspluatācijas atļaujas saņemšanai sagatavo, pamatojoties uz 11. pantā minēto riska novērtējumu, un tajā papildus iekļauj šādu informāciju:
 - a) UAS ekspluatanta reģistrācijas numurs;
 - b) atbildīgā pārvaldnieka vārds un uzvārds vai UAS ekspluatanta vārds un uzvārds, ja tā ir fiziska persona;
 - c) ekspluatācijas riska novērtējums;
 - d) UAS ekspluatanta piedāvāto riska mazināšanas pasākumu saraksts ar informāciju, kas ir pietiekama, lai kompetentā iestāde varētu novērtēt riska mazināšanas līdzekļu piemērotību risku novēršanai;
 - e) ekspluatācijas rokasgrāmata, ja tā vajadzīga, ņemot vērā operācijas risku un kompleksumu;
 - f) apstiprinājums, ka pirms UAS operāciju sākšanas būs noformēts atbilstošs apdrošināšanas segums, ja to pieprasa Savienības vai dalībvalsts tiesību akti.

UAS.SPEC.040. Ekspluatācijas atļaujas izdošana

1. Kad saņemts pieteikums saskaņā ar UAS.SPEC.030. punktu, kompetentā iestāde bez nepamatotas kavēšanās izdod ekspluatācijas atļauju saskaņā ar 12. pantu, ja tā secina, ka operācija atbilst šādiem nosacījumiem:
 - a) ir sniegta visa informācija saskaņā ar UAS.SPEC.030. punkta 3. apakšpunktu;
 - b) ir ieviesta procedūra koordinācijai ar attiecīgo gaisa telpas pakalpojumu sniedzēju, ja visu operāciju vai tās daļu plānots veikt kontrolētā gaisa telpā.
2. Kompetentā iestāde ekspluatācijas atļaujā norāda precīzu atļaujas darbības jomu saskaņā ar 12. pantu.

UAS.SPEC.050. UAS ekspluatanta pienākumi

1. UAS ekspluatants izpilda visus turpmāk uzskaitītos pienākumus:
 - a) ievieš procedūras un ierobežojumus, kas pielāgoti plānotās darbības veidam un ar to saistītajam riskam, tostarp:
 - i) ekspluatācijas procedūras operāciju drošuma nodrošināšanai;
 - ii) procedūras ar mērķi nodrošināt, ka plānotajā operācijā tiek ievērotas drošuma prasības, kas piemērojamas attiecīgajai ekspluatācijas teritorijai;
 - iii) pasākumus aizsardzībai pret nelikumīgu iejaukšanos un nesankcionētu piekļuvi;
 - iv) procedūras ar mērķi nodrošināt, ka visās operācijās tiek ievērota Regula (ES) 2016/679 par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti. Tas jo īpaši veic novērtējumu par ietekmi uz datu aizsardzību, ja to pieprasa valsts datu aizsardzības iestāde, piemērojot Regulas (ES) 2016/679 35. pantu;
 - v) vadlīnijas tā tālvadības pilotiem UAS operāciju plānošanai tā, lai līdz minimumam samazinātu traucējumus cilvēkiem un dzīvniekiem, tostarp troksni un citus ar emisijām saistītus traucējumus;
 - b) iecel tālvadības pilotu katrai operācijai vai, ja tiek veiktas patstāvīgas operācijas, nodrošina, ka visos operācijas posmos pienākumi un uzdevumi, jo īpaši tie, kas noteikti UAS.SPEC.060. punkta 2. un 3. apakšpunktā, ir pienācīgi sadalīti saskaņā ar procedūrām, kas noteiktas atbilstoši a) punktam;

- c) nodrošina, ka visās operācijās efektīvi izmanto radiofrekvenču spektru, un atbalsta šāda spektra efektīvu izmantošanu, lai izvairītos no kaitīgiem traucējumiem;
- d) nodrošina, ka pirms operāciju veikšanas tālvadības piloti atbilst visiem šiem nosacījumiem:
- i) viņiem ir kompetence, kas vajadzīga viņu uzdevumu veikšanai atbilstoši piemērojamai apmācībai, kura norādīta ekspluatācijas atļaujā vai, ja ir piemērojams UAS.SPEC.020. punkts, nosacījumos un ierobežojumos, kas noteikti 1. papildinājumā norādītajā attiecīgajā standarta scenārijā vai kā noteikts *LUC*;
 - ii) viņi apgūst tālvadības pilotu apmācību, kas balstīta uz kompetencēm un ietver 8. panta 2. punktā noteiktās kompetences;
 - iii) viņi apgūst ekspluatācijas atļaujā noteikto tālvadības pilotu apmācību attiecībā uz operācijām, kuru veikšanai vajadzīga šāda atļauja; apmācību rīko sadarbībā ar kompetentās iestādes atzītu struktūru;
 - iv) viņi apgūst tālvadības pilotu apmācību par deklarācijā noteiktajām operācijām, kuras veic saskaņā ar riska mazināšanas pasākumiem, kas noteikti standarta scenārijā;
 - v) viņi ir informēti par *UAS* ekspluatanta ekspluatācijas rokasgrāmatu, ja to pieprasa riska novērtējums un procedūras, kas ieviestas saskaņā ar a) punktu;
 - vi) viņi iegūst aktuālu informāciju, kas ir būtiska attiecībā uz plānoto operāciju, par jebkurām ģeogrāfiskajām zonām, kas noteiktas saskaņā ar 15. pantu;
- e) nodrošina, ka darbinieki, kas atbild par pienākumiem, kuri ir būtiski attiecībā uz *UAS* operāciju, izņemot pašu tālvadības pilotu, atbilst visiem šiem nosacījumiem:
- i) ir apguvuši ekspluatanta rīkoto apmācību darbavietā;
 - ii) ir informēti par *UAS* ekspluatanta ekspluatācijas rokasgrāmatu, ja to pieprasa riska novērtējums, un par procedūrām, kas ieviestas saskaņā ar a) punktu;
 - iii) ir ieguvuši aktuālu informāciju, kas ir būtiska attiecībā uz plānoto operāciju, par jebkurām ģeogrāfiskajām zonām, kas noteiktas saskaņā ar 15. pantu;
- f) veic katru operāciju atbilstoši ierobežojumiem, nosacījumiem un riska mazināšanas pasākumiem, kas noteikti deklarācijā vai norādīti ekspluatācijas atļaujā;
- g) reģistrē informāciju par *UAS* operācijām, ja tas ir prasīts deklarācijā vai ekspluatācijas atļaujā;
- h) izmanto *UAS*, kas, kā minimums, ir projektētas tā, lai iespējamās kļūmes gadījumā *UAS* neizlidotu ārpus operācijas diapazona vai neizraisītu letālu negadījumu. Turklāt cilvēka-mašīnas saskarnes līdz minimumam samazina pilota kļūdas risku un neizraisa nepamatotu nogurumu;
- i) uztur *UAS* drošai ekspluatācijai piemērotā stāvoklī, ko nodrošina šādā veidā:
- i) vismaz nosakot tehniskās apkopes norādījumus un nodarbinot pienācīgi apmācītu un kvalificētu tehniskās apkopes personālu; un
 - ii) ja nepieciešams – izpildot UAS.SPEC.100. punktu;
 - iii) izmantojot bezpilota gaisa kuģi, kas konstruēti tā, lai mazinātu troksni un citas emisijas, ņemot vērā plānoto operāciju veidu un ģeogrāfiskās teritorijas, kurās pastāv gaisa kuģu trokšņa un citu emisiju problēma.

UAS.SPEC.060. Tālvadības pilota pienākumi

1. Tālvadības pilots:

- a) nepilda pienākumus, ja viņš ir psihoaktīvu vielu ietekmē vai alkohola reibumā vai nespēj pilnvērtīgi veikt savus uzdevumus traumas, noguruma, medikamentu lietošanas, slimības vai citu iemeslu dēļ;
- b) ir apguvis atbilstošu tālvadības pilota kompetenci, kā noteikts ekspluatācijas atļaujā, 1. papildinājumā noteiktajā standarta scenārijā vai *LUC*, un var uzrādīt kompetences apliecinājumu *UAS* ekspluatācijas laikā.

2. Pirms UAS operācijas sākšanas tālvadības pilots izpilda visus šos nosacījumus:
 - a) iegūst aktuālu informāciju, kas ir būtiska attiecībā uz plānoto operāciju, par jebkurām ģeogrāfiskajām zonām, kas noteiktas saskaņā ar 15. pantu;
 - b) pārliecinās, ka ekspluatācijas vide ir saderīga ar atļautajiem vai deklarētajiem ierobežojumiem un nosacījumiem;
 - c) pārliecinās, ka UAS stāvoklis ir drošs, lai varētu droši veikt plānoto lidojumu, un attiecīgā gadījumā pārbauda, vai tiešā attālinātā identifikācija darbojas pienācīgi;
 - d) nodrošina, ka informācija par operāciju ir darīta pieejama attiecīgajai gaisa satiksmes vadības pakalpojumu (ATS) struktūrvienībai, citiem gaisa telpas lietotājiem un attiecīgajām ieinteresētajām personām, kā to paredz ekspluatācijas atļauja vai nosacījumi, ko publicējusi dalībvalsts attiecībā uz ekspluatācijas ģeogrāfisko zonu saskaņā ar 15. pantu.
3. Lidojuma laikā tālvadības pilots:
 - a) ievēro atļautos vai deklarētos ierobežojumus un nosacījumus;
 - b) izvairās no jebkāda sadursmes ar jebkuru bezpilota gaisa kuģi riska un pārtrauc lidojumu, ja tā turpināšana var apdraudēt citus gaisa kuģus, cilvēkus, dzīvniekus, vidi vai īpašumu;
 - c) ievēro ekspluatācijas ierobežojumus ģeogrāfiskajās zonās, kas noteiktas saskaņā ar 15. pantu;
 - d) ievēro ekspluatanta procedūras;
 - e) nevada gaisa kuģus tuvu teritorijām vai teritorijās, kurās notiek ārkārtas reaģēšanas darbi, izņemot, ja ir saņemta atļauja no atbildīgajiem ārkārtas reaģēšanas dienestiem.

UAS.SPEC.070. Ekspluatācijas atļaujas nododamība

Ekspluatācijas atļauja nav nododama citām personām.

UAS.SPEC.080. Ekspluatācijas atļaujas darbības termiņš un derīgums

1. Kompetentā iestāde ekspluatācijas atļaujā norāda tās darbības termiņu.
2. Neatkarīgi no 1. apakšpunkta ekspluatācijas atļauja paliek spēkā, kamēr vien UAS ekspluatants atbilst attiecīgajām šīs regulas prasībām un ekspluatācijas atļaujā noteiktajiem nosacījumiem.
3. Ja ekspluatācijas atļauja tiek atsaukta vai nodota, UAS ekspluatants nekavējoties sniedz kompetentajai iestādei apstiprinājumu digitālā formātā.

UAS.SPEC.090. Piekļuve

Lai pierādītu atbilstību šai regulai, UAS ekspluatants piešķir ikvienai kompetentās iestādes pienācīgi pilnvarotai personai piekļuvi jebkuram objektam, UAS, dokumentam, ierakstiem, datiem, procedūrām, vai jebkuram citam ar tā darbību saistītam materiālam, uz kuru attiecas ekspluatācijas atļauja vai ekspluatācijas deklarācija, neatkarīgi no tā, vai UAS ekspluatanta darbība ir uzticēta citai organizācijai uz līguma vai apakšuzņēmuma līguma pamata.

UAS.SPEC.100. Sertificēta aprīkojuma un sertificētu bezpilota gaisa kuģu izmantošana

1. Ja UAS operācijā izmanto bezpilota gaisa kuģi, par kuru ir izdots lidojumperīguma sertifikāts vai ierobežots lidojumperīguma sertifikāts, vai ja izmanto sertificētu aprīkojumu, UAS ekspluatants reģistrē operācijas vai pakalpojuma laiku saskaņā ar norādījumiem un procedūrām, kas attiecināmas uz sertificēto aprīkojumu, vai organizācijas apstiprinājumu vai atļauju.
2. UAS ekspluatants ievēro norādījumus, kas minēti bezpilota gaisa kuģa sertifikātā vai aprīkojuma sertifikātā, un izpilda visus aģentūras sniegtos lidojumperīguma vai ekspluatācijas norādījumus.

C DAĻA

VIEGLO UAS EKSPLUATANTA SERTIFIKĀTS (LUC)

UAS.LUC.010. Vispārīgās prasības attiecībā uz LUC

1. Pieteikumu LUC saņemšanai saskaņā ar šo daļu var iesniegt fiziska persona.
2. Pieteikumu LUC saņemšanai vai grozījumu izdarīšanai esošā LUC iesniedz kompetentajai iestādei, un tajā norāda šādu informāciju:
 - a) aprakstu par UAS ekspluatanta vadības sistēmu, tostarp tā organizatorisko struktūru un drošības pārvaldības sistēmu;
 - b) UAS ekspluatanta atbildīgā(-o) darbinieka(-u) vārdu un uzvārdu, kā arī personu, kura atbild par UAS operāciju atļaušanu;
 - c) paziņojumu par to, ka pieteikuma iesniedzējs ir pārbaudījis visu kompetentajai iestādei iesniegto informāciju un to atzinis par atbilstošu piemērojamajām prasībām.
3. Ja šīs daļas prasības ir izpildītas, LUC turētājam var piešķirt tiesības saskaņā ar UAS.LUC.060. punktu.

UAS.LUC.020. LUC turētāja pienākumi

LUC turētājs:

- 1) ievēro UAS.SPEC.050. un UAS.SPEC.060. punkta prasības;
- 2) ievēro apstiprinājuma nosacījumos noteikto darbības jomu un tiesības;
- 3) izveido un uztur sistēmu visu to operāciju operatīvās kontroles nodrošināšanai, kuras veic atbilstoši LUC nosacījumiem;
- 4) veic plānotās operācijas operatīvā riska novērtējumu saskaņā ar 11. pantu, izņemot, ja veic operāciju, par kuru ir pietiekami sniegt ekspluatācijas deklarāciju saskaņā ar UAS.SPEC.020. punktu;
- 5) veic šādu pozīciju uzskaiti vismaz trīs gadu garumā, nodrošinot aizsardzību no bojājumiem, sagrozījumiem un zādzības, attiecībā uz operācijām, kuras veic, izmantojot UAS.LUC.060. punktā norādītās tiesības:
 - a) ekspluatācijas riska novērtējums, ja tas vajadzīgs saskaņā ar 4. apakšpunktu, un tā pamatojošie dokumenti;
 - b) veiktie riska mazināšanas pasākumi; un
 - c) UAS operācijā iesaistīto darbinieku kvalifikācija un pieredze, atbilstības uzraudzība un drošības pārvaldība;
- 6) personāla dokumentāciju, kas minēta 5. apakšpunkta c) punktā, glabā tik ilgi, kamēr konkrētais darbinieks strādā organizācijā, un glabā vēl trīs gadus pēc darbinieka aiziešanas no darba organizācijā.

UAS.LUC.030. Drošības pārvaldības sistēma

1. UAS ekspluatants, kurš iesniedz pieteikumu LUC saņemšanai, ievieš, īsteno un uztur drošības pārvaldības sistēmu, kas atbilst organizācijas lielumam, tās darbību veidam un kompleksumam, ņemot vērā ar šādām darbībām saistītos apdraudējumus un riskus.
2. UAS ekspluatants izpilda visus turpmāk uzskaitītos pienākumus:
 - a) iecel atbildīgo pārvaldnieku, kura pilnvarās ir nodrošināt, ka visas darbības organizācijā tiek veiktas atbilstoši piemērojamajiem standartiem un ka organizācija pastāvīgi ievēro vadības sistēmas prasības, kā arī procedūras, kas noteiktas UAS.LUC.040. punktā minētajā LUC rokasgrāmatā;
 - b) nosaka skaidras atbildības un pārskatatbildības robežas organizācijā;
 - c) ievieš un uztur spēkā drošības politiku un ar to saistītus attiecīgus drošības mērķus;
 - d) iecel galvenos par drošību atbildīgos darbiniekus drošības politikas īstenošanai;

- e) ievieš un uztur spēkā drošības riska pārvaldības procesu, kurā ietver ar UAS ekspluatanta darbībām saistīto apdraudējumu identifikāciju, kā arī to novērtējumu un saistīto risku pārvaldību, tostarp veicamos pasākumus šādu risku mazināšanai, un pārliecinās par darbības efektivitāti;
 - f) veicina drošību organizācijā, nodrošinot:
 - i) apmācību un izglītošanu;
 - ii) saziņu;
 - g) dokumentē visus drošības pārvaldības sistēmas galvenos procesus, lai darbiniekus informētu par viņu pienākumiem un par procedūru šīs dokumentācijas grozīšanai; galvenie procesi cita starpā ir šādi:
 - i) ziņošana par drošību un iekšējā izmeklēšana;
 - ii) operatīvā kontrole;
 - iii) saziņa par drošību;
 - iv) apmācība un drošības veicināšana;
 - v) atbilstības uzraudzība;
 - vi) drošības riska pārvaldība;
 - vii) izmaiņu pārvaldība;
 - viii) organizāciju mijiedarbība;
 - ix) apakšuzņēmēju un partneru piesaistīšana;
 - h) iekļauj neatkarīgu funkciju šīs regulas attiecīgo prasību izpildes un atbilstības uzraudzībai, iekļaujot sistēmu atgriezeniskās saites sniegšanai atbildīgajam pārvaldniekam par konstatējumiem, lai vajadzības gadījumā nodrošinātu korektīvu pasākumu efektīvu īstenošanu;
 - i) iekļauj funkciju, lai nodrošinātu, ka drošības riski, kas saistīti ar pakalpojumu vai produktu, kurš nodrošināts ar apakšuzņēmēju starpniecību, tiek novērtēti un mazināti atbilstoši ekspluatanta drošības pārvaldības sistēmai.
3. Ja organizācijai ir citi organizāciju sertifikāti, uz kuriem attiecas Regulas (ES) 2018/1139 darbības joma, UAS ekspluatanta drošības pārvaldības sistēmu var integrēt drošības pārvaldības sistēmā, kas ir prasīta jebkurā(-os) no minētajiem papildu sertifikātiem.

UAS.LUC.040. LUC rokasgrāmata

1. LUC turētājs iesniedz kompetentajai iestādei LUC rokasgrāmatu, kurā tieši vai ar atsaucēm ir iekļauta informācija par tā organizāciju, attiecīgajām procedūrām un veiktajām darbībām.
2. Rokasgrāmatā iekļauj atbildīgā pārvaldnieka parakstītu paziņojumu, kurā apliecināts, ka organizācija vienmēr darbosies saskaņā ar šo regulu un apstiprināto LUC rokasgrāmatu. Ja atbildīgais pārvaldnieks nav organizācijas galvenais izpilddirektors, tad galvenais izpilddirektors ar parakstu apstiprina minēto deklarāciju.
3. Ja kādu no darbībām veic partnerorganizācijas vai apakšuzņēmēji, UAS ekspluatants LUC rokasgrāmatā iekļauj procedūras, kas nosaka, kā LUC turētājs pārvalda attiecības ar šīm partnerorganizācijām vai apakšuzņēmējiem.
4. LUC rokasgrāmatu vajadzības gadījumā groza, lai saglabātu LUC turētāja organizācijas apraksta aktualitāti, un grozījumu kopijas iesniedz kompetentajai iestādei.
5. UAS ekspluatants izdala attiecīgās LUC rokasgrāmatas daļas visiem saviem darbiniekiem atbilstoši viņu funkcijām un pienākumiem.

UAS.LUC.050. LUC turētāja apstiprināšanas nosacījumi

1. Kompetentā iestāde izdod LUC, kad tā ir pārliecinājusies, ka UAS ekspluatants atbilst UAS.LUC.020., UAS.LUC.030. un UAS.LUC.040. punktam.

2. *LUC* norāda:

- a) *UAS* ekspluatanta identifikāciju;
- b) *UAS* ekspluatanta tiesības;
- c) atļauto(-os) operācijas(-u) veidu(-us);
- d) ja piemērojams – gaisa telpas teritoriju, zonu vai klasi, kurā atļauts īstenot operācijas;
- e) ja piemērojams – jebkādu īpašu ierobežojumus vai nosacījumus;

UAS.LUC.060. *LUC* turētāja tiesības

Ja kompetentā iestāde ir apmierināta ar iesniegto dokumentāciju, tā:

- 1) norāda ar *LUC* piešķirto *UAS* ekspluatanta tiesību nosacījumus un
- 2) atbilstoši apstiprinājuma nosacījumiem piešķir *LUC* turētājam tiesības atļaut savas darbības:
 - a) neiesniedzot ekspluatācijas deklarāciju;
 - b) nepiesakoties ekspluatācijas atļaujas saņemšanai.

UAS.LUC.070. Izmaiņas *LUC* pārvaldības sistēmā

Pēc *LUC* izdošanas kompetentās iestādes iepriekšējs apstiprinājums ir vajadzīgs šādu izmaiņu veikšanai:

- 1) jebkādas *UAS* ekspluatanta apstiprināšanas nosacījumu izmaiņas;
- 2) jebkādas būtiskas elementu izmaiņas *LUC* turētāja drošības pārvaldības sistēmā, kas prasīta UAS.LUC.030. punktā.

UAS.LUC.075. *LUC* nododamība

LUC nav nododams citām personām, izņemot, ja notiek izmaiņas organizācijas īpašnieku sastāvā, kuras jāapstiprina kompetentajai iestādei saskaņā ar UAS.LUC.070. punktu.

UAS.LUC.080. *LUC* darbības termiņš un derīgums

1. *LUC* izdod uz neierobežotu laiku. Tas turpina būt derīgs, kamēr:
 - a) *LUC* turētājs atbilst attiecīgajām šīs regulas prasībām un sertifikāta izdevējas dalībvalsts prasībām; un
 - b) tas nav ticis nodots vai atsaukts.
2. Ja *LUC* tiek atsaukts vai nodots, *LUC* turētājam nekavējoties jāsniedz kompetentajai iestādei apstiprinājums digitālā formātā.

UAS.LUC.090. Piekļuve

Lai pierādītu atbilstību šai regulai, *LUC* turētājs piešķir ikvienai kompetentās iestādes pienācīgi pilnvarotai personai piekļuvi jebkurai objektam, *UAS*, dokumentam, ierakstiem, datiem, procedūrām, vai jebkurai citam ar tā darbību saistītam materiālam, uz kuru attiecas sertifikācija, ekspluatācijas atļauja vai ekspluatācijas deklarācija, neatkarīgi no tā, vai *UAS* ekspluatanta darbība ir uzticēta citai organizācijai uz līguma vai apakšuzņēmuma līguma pamata.

1. papildinājums

Standarta scenārijiem, kas pamato deklarāciju
